

MEKTEP

ÖZKURBİR AYLIK EĞİTİM DÜŞÜNCE DERGİSİ

YIL : EKİM 2025

SAYI : 05



www.ozkurbir.org

**ASIRLIK MEKTEP RUHU,
ÇAĞDAŞ FİKİRLERLE YENİDEN**



@ozkurbir



ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI BİRLİĞİ
DERNEĞİ

İÇİNDEKİLER

01- ANALİTİK DÜŞÜNCE VE ANALİZ KABİLİYETİ

PROF. DR. ERDİNÇ DÜNDAR

03- GELECEĞİN EĞİTİM, EĞİTİMİN GELECEĞİ

ÖNGÖRÜLER GİBİ SERİSİ 2 - **RAMAZAN AKSOY**

06- İNSAN NE KADAR FARKLI BİR VARLIK?

NACİ BEKTAŞ

08- HACER'İN SİLÜETİ - **HACER ELBEY**

09- AYNI DAVAYA OMUZ VERENLER:

ÖĞRETMENLER ARASI DİYALOG - **ALİ DAYIOĞLU**

11- BAŞLANGIÇ: BİR ADIMIN HİKMETİ - **DANYAL SÜZGÜN**

13- TUTUNAMAYANLAR - **HALİL ÖZ**

17- OKUL MÜDÜRLÜĞÜNÜN ÖNEMİ - **MUSTAFA ALTINSOY**

20- GELECEK VADEDEN PRENSİP KARARLARI - **HAMİ KOÇ**

23- EĞİTİMDE ARAÇ-AMAÇ OLAYI - **SALİH UYAN**

24- EĞİTİM ÇARKLARI ARTIK DÖNMÜYOR: 200 YILLIK

MODEL İFLAS ETTİ - **ADEM KEVEN**

26- ÖLDÜRDÜN MÜ OLAN GİBİ

ÖLDÜRECEKSİN - **MEHMET COŞAR**

28- OKULA MERHABA - **ÖMER FARUK KONCA**

29- NEDEN Mİ EĞİTİMDE BAŞARILI OLMAMIZ ZOR?

RIDVAN AKLAN

31- EĞİTİMDE MÜZAKERE VE DİYALEKTİK:

İSLAMİ İLİMLERİN MİRASI - **MEHMET YILDIRTAN**

35- SINIFTA VAR, HAYATTA YOK: YABANCI DİL

ÇIKMAZI - **SEHABAHATTİN KAZAZ**

38- GEÇMİŞİN SESİNİ YAZMAK - **DOÇ.DR.ERDAL KILIÇ**

40- ÖĞRETMENE DUYULAN SAYGI NEDEN

AZALİYOR? - **EMİN KEVEN**

43- OKULLARDA ÇANTASIZ EĞİTİM

MÜMKÜN MÜ? - **ALİ SEDAT ASLAN**

46- VATAN ŞİİRİ - **ŞAHİN KARATAŞ**

47- AÇLIĞIN ADI GAZZE, SESSİZLİĞİN

ADI DÜNYA - **HACER ELBEY**

www.ozkurbir.org



İmtiyaz Sabihi

B. ENİS ŞENER



Yönetim Kurulu

- ALİ DAYIOĞLU
- ADEM DOĞAN
- BİLGİN PELİSTER
- HAMİ KOÇ
- HİDAYET DOĞAN
- İSMAİL GÜLER
- KADİR ÜNAL
- MEHMET COŞAR
- OLCAY TOPRAKLI
- RASİM KARAGÜL
- ŞEYHALİ TUĞ



Yayın Editörü

Doç. Dr. ERDAL KILIÇ



Sanat Danışmanı

CEMAL TOY



Yayın Kurulu

- ERBİN SOYGÜR
- CENGİZ DİNÇER



Dijital

SELAHATTİN POLAT

SEPOL BİLİŞİM
Web Internet - Bilişim Teknolojileri



@ozkurbir

Değerli Okurlarımız,



Mektep Dergisi'nin 5. sayısıyla karşınızdayız. Her sayımızda olduğu gibi bu sayıda da eğitim dünyasının nabzını tutmaya, fikirleri çoğaltmaya, farklı bakış açılarını aynı zeminde buluşturmaya gayret ettik.

Eğitim, yalnızca okul sıralarında öğrenilen bilgi değil; aynı zamanda bir milletin geleceğe yürüyüşüdür. Biz de Mektep olarak bu yürüyüşe ışık tutmayı, hem akademik hem de fikrî zenginliğiyle katkı sunmayı amaçlıyoruz.

Bu sayımızda, çağımızın en çok tartışılan konularından olan eğitimde dijital dönüşüm, yapay zekâ, fitrat ve etik tartışmaları, sınıf dışı öğrenme deneyimleri gibi başlıkların yanı sıra, köklerimizden geleceğe uzanan kültürel ve pedagojik bir perspektif de sunuyoruz. Her yeni sayımızda, eğitim dünyasının hem sorunlarına hem de imkânlarına daha yakından bakıyor; geleceği inşa eden öğretmenlere, öğrencilere ve tüm paydaşlara sesleniyoruz. Çünkü biliyoruz ki: "Mektep yalnızca bir bina değil, zihnin ve kalbin birlikte inşa edildiği bir mekândır."

Siz kıymetli okuyucularımızın ilgisi, katkısı ve eleştirileriyle Mektep Dergisi yoluna güçlenerek devam ediyor. Beşinci sayımızın da eğitim yolculuğunuza ışık tutmasını temenni ediyor, hepinizi sevgi ve muhabbetle selamlıyoruz.

Kaleminden kalbe, mektepten geleceğe...

B. Enis ŞENER
ÖZKURBİR Genel Başkanı



ANALİTİK DÜŞÜNCE VE ANALİZ KABİLİYETİ

PROF. DR. ERDİNÇ DÜNDAR
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

**Yapay Zekâ, metaverse,
dijital dönüşüm,
transhümanizm.**

**Eğitimde fıtrat mı,
algoritma mı?**

**Geleceğı eğıtirken insanı
kaybediyor muyuz?**

**Pedagoji nereye
evriliyor.**

Son yıllarda anne-babalardan “bu çocukta hiç düşünce ve mantıklı davranış yok, kafasına göre takılıyor, sorumluluk bilinci oluşmamış” gibi sözlerin yanı sıra, “aslında zeki ama kullanmıyor, olaylar arasında ilişki kuramıyor, okuduğunu anlamıyor ve dolayısıyla başarılı olamıyor” gibi cümleler de duyuyoruz. Ayrıca, özellikle gençler için “koca adam oldu hala bir hayat felsefesi oluşmadı, mantıklı düşünemiyor, hayatında bir düzen kuramadı” gibi yakınmalar da duymaktayız

”Okuma yazma bilmeyen Hz. Peygamber (AS) efendimize Kur’an-ı Kerim’in ilk ayetleri olan “Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı bir alaktan yarattı. Oku! Rabbin sonsuz kerem sahibidir. Ki O, kalemle yazmayı öğretendir. İnsana bilmediğini O öğretti. (Alak sûresi, 1-5)” ayetlerinin nazil olmasını gençlik yıllarımda uzunca bir süre çok anlamlandıramamıştım. Ama daha sonra Hz. Peygamber (AS) efendimizin hayatını okuyunca bu ayetler öyle anlamlı bir hale gelmişti ki analitik düşüncem ve analiz etme gücümün geliştiğini hissetmiştim. Zira Hz. Peygamber (AS) efendimiz bu ayetlerden sonra hem korkmuş ve hem de derin düşüncelere dalmıştı. Muhtemeldir ki duygu ve düşünce dünyasında büyük bir beyin fırtınası yaşamış ve akabinde hayatının her alanında son derece analitik düşünceye dayalı muhteşem bir analiz kabiliyeti oluşmuştu.



İnsan hayatı yaşarken birçok kararları ve kritik dönemlerdeki davranışlarını duyguları (kalbi) ve aklı arasında yaşadığı çelişkilerle mücadele ederek almak durumunda kalmaktadır. Aslında hem duygularımız ve hem de aklımız hayatımızın her aşamasında olmalı ve fakat sağlıklı kararlar almamız için vasat bir yol bulmamız gerekmektedir. Yani duygularımız ve aklımızın eş zamanlı bir şekilde çalışması ve bizim bunların tabiri caizse ortalamasını almamız gerekmektedir. Bu insanın düşünce sisteminin temelini oluşturmalıdır diye düşünüyorum. Bunun sağlanması için yaratılmış tüm varlıkları analitik bir düşünce ile analiz ederek başaran insanlar hem daha özgüvenli olur ve hem de kararlarında daha sağlıklı sonuçlarla karşılaşır. Matematiksel zekânın eşit olmasa dahi her insanda olduğunu ve geliştirilerek hayatımızın her alanında kullanıldığını düşünüyorum. Matematiksel zekâ sadece sayılarla yapılan işlem yeteneği olarak düşünülmemelidir. Hayatı ve yaratılmışları yorumlamada kullanılan en önemli zekâ türüdür. Platon "Geometri bilmeyen giremez" derken matematiksel düşünmeyenlerden ziyade mantıklı ve analitik düşünmeyenleri kastetmiştir aslında. Bu zekâ türü insanların olayları ve kavramları yorumlamasında ve hayat felsefelerini oluşturmalarında çok önemli bir yere sahiptir. Fakat bu söylem sadece matematiksel zekânın tek başına yeterli olacağı anlamına gelmemelidir. Aksi halde "Oku" emri tam olarak anlamlı hale gelmeyecektir. Analitik düşüncenin geliştiği kişiler ve toplumlar analiz yeteneklerinin de doğru orantılı bir şekilde gelişmesiyle hem sosyolojik ve hem de psikolojik anlamda gelişim göstereceklerdir. Bu açıdan toplumlar eğitim sistemlerini dizayn ederken müfredatları ve uygulamalarını buna göre hazırlamalı ve mantığı sadece sayısal dersler için değil tüm alanlara

taşımalıdır. Bu sadece ilköğretim ve ortaöğretim okullarında değil aynı zamanda üniversitelerde tüm bölümler için düşünülmelidir. Sadece fen-matematik, tıp-sağlık bilimleri ve mühendislik gibi sayısal bölümler değil hukuk başta olmak üzere tüm sosyal bölümler için de bu geçerli olmalıdır. Hem teknolojik ve hem de sosyolojik anlamda güçlü bir toplum olmak için analitik düşünce ve analiz etme yeteneğinin tüm eğitim süreçlerimize sirayet etmesi elzemdir. Bu anlamda, tüm eğitim müfredatlarımız gözden geçirilmeli ve iyileştirmeler yapılmalıdır. Bununla birlikte özellikle de son zamanlarda hayatımızı büyük ölçüde etkileyen sosyal medya başta olmak üzere toplumun tüm eğitim süreçlerinde çocuklarımızın analitik düşünmesini engelleyen dış etmenlerden çocuklarımızı korumak ve uzak tutmak için önlemler alınmalıdır. Bu sadece anne-babalar ve eğitimcilerin görevi değil aynı zamanda tüm kurumlarıyla devletimizin en öncelikli görevlerinden biri olmalıdır. Zira zihinlerdeki gereksiz meşguliyetler çocuklarımızın analitik düşünme ve analiz etme yeteneğinin önüne geçecek ve hatta çok büyük engeller oluşturacaktır. Hayatın gerçekleri er geç çocuklarımızın karşısına çıktığında maalesef büyük bir yıkım yaşanması güçlü bir ihtimaldir. Bu sorumluluk sadece anne-babalara yüklenemez. Zamanımızda bu anlamda tüm anne-babalar büyük bir çıkmazın içinde olup, çocuklarının problemleri karşısında çoğu zaman aciz durumda kalabilmektedirler. Devletimizin kurumları bu problemleri göz önünde bulundurarak ailelerin de içerisinde bulunacağı özellikle okuma alışkanlığını kazandıracak ve analitik düşünceyi geliştirecek çözüm mekanizmaları oluşturmalıdır.



GİBİ SERİSİ - 2

GELECEĞİN EĞİTİMİ, EĞİTİMİN GELECEĞİ, ÖNGÖRÜLER

RAMAZAN AKSOY
EĞİTİM YÖNETİCİSİ

**Yapay Zekâ, metaverse,
dijital dönüşüm,
transhümanizm.**

**Eğitimde fitrat mı,
algoritma mı?**

**Geleceği eğitirken insanı
kaybediyor muyuz?**

**Pedagoji nereye
evriliyor.**

Bilimin ve bilimsel araştırmaların son yüz (100) yılda gösterdiği gelişmeler ve elde ettiği başarılar sayılamayacak kadar çoktur. Bu süreçte derin ve ayrıntılı yeni bilgiler üretilmiş, buna bağlı olarak teknolojiye devrim niteliğinde buluşlar ve icatlar gerçekleşmiştir. Tüm bu gelişmeler, “insanı tanımak ve bilmek” konusunda bizleri daha da umutlu kılmaktadır.

Bazı az gelişmiş, sömürülmüş veya “geri bırakılmış” ülkelerde görülen bilim karşıtlığının temelinde; bu toplumların yaşadıkları tarihsel travmaların, onları bilime ve bilimsel gelişmelere karşı bir konuma sürüklemesinin etkili olduğu kanaatindeyim. Ayrıca bilimin ve teknolojinin sahibi, hakimi ve öncelikli kullanıcısı olan “sömürgeci zihniyetin” geçmişte insan ve doğa anlayışında ortaya koyduğu hatalar ve yanlışların da bu karşıtlığı beslediğini düşünüyorum.

Bilime ve teknolojiye karşı çıkmak yerine; bunları kendimizin üretmesi, kullanımında mevcut sahiplerinin düştüğü hatalara düşmemek, insanı ve doğayı korumak, zayıfları sömürmemek, kimseye zulmetmemek gerekmektedir. Geçmişin yanlışlarını düzeltmeye, zararlarını gidermeye ve tahribatı onarmaya çalışmalı; gelecekte ortaya çıkabilecek sorunları önceden görerek “koruyucu hekimlik” anlayışına uygun tedbirler geliştirmeliyiz.



İnsanın “zaman” anlayışında mutlak bir “an” yoktur; ancak “anlar” ve “anılar” vardır. Geçmiş, geleceği sürekli kemirerek azaltır ve kendine yaklaştırır. Allah katında zaman ise geçmiş ve geleceği kapsayan bir “an” olarak yaratılmıştır. Eğitim konusunda da çok eski konulara takılıp kalmak yerine; her an yaşanan olayları ve olguları bilginin ışığında, bilimin aydınlığında, bilgelik ve hikmetin izini sürerek anlamaya çalışmalıyız.

Hız. Mevlânâ'nın bir rubaisinde dediği gibi:
 “Her gün bir yerden göçmek ne iyi,
 Her gün bir yere konmak ne güzel.
 Bulanmadan, donmadan akmak ne hoş.
 Düne ait ne kadar şey varsa,
 Dünle beraber gitti cancağızım,
 Şimdi yeni şeyler söylemek lazım.”

Zygmunt Bauman'ın “Akışkan Modernlik” olarak tanımladığı bugünkü dünyaya hitap etmeyen eğitim; hâlen mekanik bir sürecin etkisiyle kurumsal ve okul otoritesi çerçevesinde yürütülmektedir. Ancak “sanal dünyalar” ve “zeki makineler” ile desteklenen yeni yapı, mekânsızlık ve merkezsizlik üzerine kurulmakta; küresel, akışkan ve doğrudan “çıktıya” uyarlı hâle gelmektedir. Sanayileşme sürecinde ürün eksenli bir yapıya bürünen eğitim, siber teknolojik süreçte giderek “girdi-çıktı” eksenine kaymaktadır.

Eğitim araçları değişirken; dijital gelecekte yapay zeka uygulamaları ve metaverse, eğitimin yeni araçları hâline gelmektedir. Öğrenmenin mekânı olan okul binaları, öğretmenlik ve eğitmenlik geri planda kalırken; sanal mekânlar ve dijital bedenler, siber dünyada eğitim ile eğlencenin kesiştiği “edutainment” anlayışına doğru evrilmektedir.

Metaverse, gerçek dünyanın sanal dünyaya dönüşümü olarak; bu iki dünyanın sınırlarını ortadan kaldıran dijital dönüşümün son evresidir. Yapay zeka, nanoteknoloji, artırılmış gerçeklik (AR), sanal gerçeklik (VR), karma gerçeklik (MR) gibi unsurların ve üç boyutlu blok zincir teknolojisinin birleşimiyle şekillenmektedir. Bu ortamda “avatar” (sanal profil) aracılığıyla oluşturulan “ekran kişiliği”, eğitimin temellerini değiştirmekte; öğrencinin kendi eğitim içeriğini ve amacını özgür iradesiyle belirleyerek, gerçek hayatta deneyimleyemediği durumları sanal ortamda yaşamasına olanak tanımaktadır. Bu da bireysel öğrenmeyi önceki dönemlere kıyasla çok daha fazla kolaylaştırmaktadır.

2005'ten itibaren Web 2.0 sürecine geçilmesi, öğrencileri Web 3.0'a hazırlamış; bilişim tabanlı ve oyun temelli simülasyon uygulamalarıyla eğitim-öğretim süreçleri daha eğlenceli ve motive edici hâle gelmiştir. Dijitalleşmeyi ve robotikleşmeyi içselleştirmiş gelecek nesillerin “eğlenerek öğrenme” (edutainment) anlayışına uyum sağlaması kaçınılmaz görünmektedir. Böylece öğrenci hem öğrenmekte hem de eğlenmektedir.

Öğrencilerin interneti, oyunları, sosyal medyayı ve dijital uygulamaları yoğun biçimde kullanmaları bu kavramın ortaya çıkmasını sağlamıştır. Kültürel tüketimin yenilikçi bir yorumu olan bu aktif deneyimsel süreç, yapay zekânın da dahil olmasıyla sanal ortamları daha gerçekçi hâle getirecek; oyun ve oyun teknolojisi ise eğitimin yanı sıra iletişim, enformasyon ve medya alanlarında da yaygın biçimde kullanılacaktır.

Üç (3) boyutlu metaverse platformlarının yalnızca öğretim süreçlerini değil, bireysel kişilik eğitimi ve kişiliğin gelişimini de farklılaştıracağı gözleniyor. Bilişsel bilimin imkânlarından yararlanmak, insanı zihinsel olarak daha da donatarak ya da açılmamış zihinsel donanımları açarak, bilgi kazanımı ve eğitsellik bakımından güçlendireceği görülüyor.

İnsanın doğal, fizikî, kimyasal ve biyolojik olarak geliştirilmesinin yanında, zihinsel olarak da geliştirilmesi gerektiğini ileri süren; kendini eğitim-öğretimin geleceği olarak gören ve teknolojiye dayanan eğitim araç-gereçleriyle insanın yeniden biçimlenişini sağlamaya çalışan trans-posthümanist süreçte, klasik eğitim süreçlerinin gereksiz ve yetersiz olduğu iddia edilmektedir.

Bu transhümanist süreçte yalnızca insan değil, insanın içinde yaşadığı çevrenin de değişmesi gerektiği savunulmaktadır. Yapay zekâ, makine, robotik, bilgisayar ve derin öğrenme alanlarında meydana gelen üst düzey gelişmelerin, eğitim-öğretim konularındaki tüm paradigmaları kökten değiştireceği iddialar arasındadır.

Uzmanlaşmanın, bilimleri bağımsızlaştırma sürecini sona erdireceği; ortaya çıkan teknolojik ürünlerin disiplinlerarası süreçleri içerdiği; yeni dönemde temel bilimler, matematik, mühendislik, tıp bilimleri gibi birçok disiplinin birlikteliğini gerektiren süreçlerin geçerli olacağı da şimdiden görülmektedir.



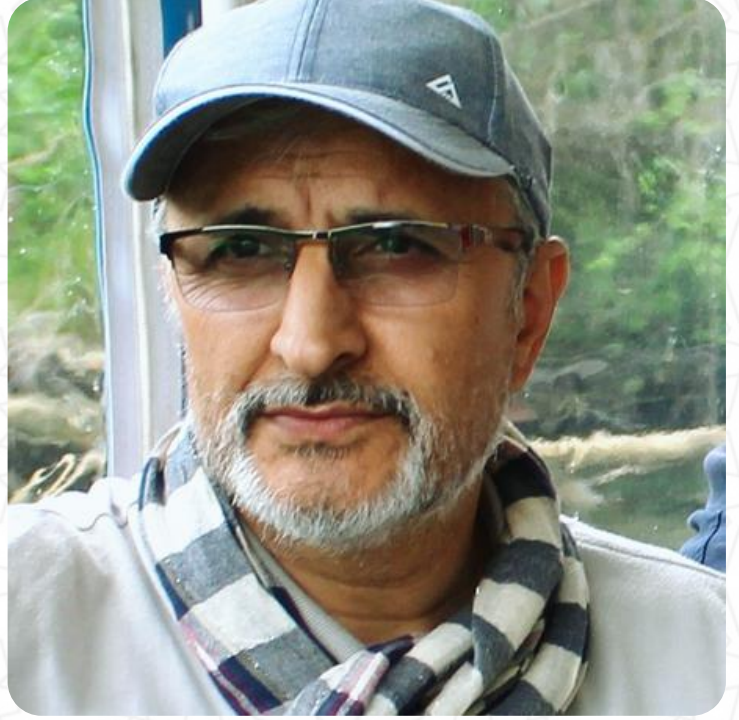
Yapay zekâ, metaverse ve transhümanist süreçte eğitimin geleceği konusunda Uludağ Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Ahmet Dağ, öngörülerini ve tespitlerini şu şekilde dile getirmektedir:





İNSAN NE KADAR FARKLI BİR VARLIK?

NACİ BEKTAŞ
EĞİTİMCİ - YAZAR



Her coğrafyanın ve her iklimin yapısına ve çeşitliliğine göre canlılar farklılık gösterir. Örneğin Kutuplarda yaşayan kutup ayısını Büyük Sahra Çölünde yaşatamazsınız. Arabistan çöllerinin sıcak ve kurak ikliminde yaşamaya alışmış çöl devesini buz gibi soğuk bir havası olan Sibiry'a da yaşatamazsınız. Ha keza tropikal bölgelerde yetişen muz ağacını çok kurak bölgelerde yetiştiremezsiniz. Aynı şekilde sıcak ve nemli iklimlerde yetişebilen pirinci de nemli olmayan bir bölgede yetiştiremezsiniz. Demek oluyor ki, her farklı iklim ve toprak, doğası gereği sinesinde ancak kendi yapısına uygun canlıların yaşamasına izin veriyor.

Fakat bu realitenin bir istisnası vardır ki; o da insan varlığıdır. Çünkü insan sıcak olsun soğuk olsun, nemli olsun kurak olsun bir şekilde içinde yaşadığı her türlü iklimde ve her tür coğrafyada yaşamaya uyum sağlayabilen yeryüzünün belki de tek canlı türüdür.

Ve insan hayatını daha kolay ve daha iyi yollarla sürdürebilmek için aklını ve iradesini kullanarak sürekli yeni aletler, yeni usuller ve yeni teknikler geliştirerek yapabilir.

**İnsan, kutuplarda da
çöllerde de
yaşayabiliyor.**

Peki bu nasıl mümkün?

**Akıl, irade ve teknik
becerilerle şekillenen
insan, aynı zamanda
kendi oluşturduğu
kültürün içinde yeniden
şekilleniyor.**



Ancak insan yüzlerce yıldır yaşama dair oluşturduğu, uygulaya uygulaya adet ve gelenek haline getirdiği alışkanlıklarıyla, bölgeye ve iklime göre değişebilen yönleriyle birçok açıdan diğer canlı organizmalarla benzerlikler gösterir.

Çünkü bütün canlı varlıklar gibi insan da doğduğu toprağın mineral yapısıyla, soluduğu havanın özellikleriyle ve nihayet formüle edilmiş zihinsel kodların onun algı ve bilinç frekansına enjekte edilmesiyle terbiye edilen yani üretilen bir kültürel canlı olması hasebiyle diğer canlılardan çok da fazla farklılıklar göstermeyen bir varlıktır.

Nasıl ki her habitat, yeryüzünde kendi doğasına uygun bir bitki/flora yapısı üretiyorsa, her toplumsal şart da belli bir süreç içinde kendi kültürel yapısına uygun ve o yapıyla barışık insanlar üretiyor.

Öyle ise, tamamen kontrol edilebilir bir mekânda, çeşitli yöntem ve enstrümanlar kullanıldığında insanın da üreti(lebi)len bir varlık olabileceğini söyleyebilmek –kulağa pek hoş gelmese de- olası görünüyor.

Sadece bir farkla ki onun üretim süreci bir plan ve program dâhilinde tüm varlıklardan çok daha ayrıntılı ve çok daha uzun bir süreç içinde olabiliyor. İnsanın zihnini, benliğini, aklını ve duygularını besleyen bilgisel besin kaynaklarını istediğimiz gibi kullanabildiğimizde, yani teolojik, spritüel ve ideolojik düşünce ve fikirlerle onları tam anlamıyla kontrol altında tutabildiğimizde kişiyi münkire çevirmek de mümkün olabiliyor, mümine çevirmek de, şeytana dönüştürmek de mümkün olabiliyor muttaki bir kula dönüştürmek de.

Bu sözlerle insanı adeta geminden asılıp istenilen yere çekilip götürülebilen pasif ve güdülebilen bir varlık gibi karakterize ettiğimizi ve neredeyse diğer canlı türleri ile aynı seviyeye düşürdüğümüzü ifade ediyor olsak da, Onun dünyamızda yaşayan 9 Milyona yakın canlı türü içindeki ayrıcalıklı mevkisini tabi ki görmezden gelecek değiliz.

En başta da insanın hemen hemen hiçbir canlıda olmayan düşünerek karar verebilmesini sağlayan bir irade gücüne sahip olduğunu biliyoruz.

Lakin insanın potansiyel olarak kendisinde var olan bu irade gücünü istediği zaman, istediği gibi kontrol ederek tam anlamıyla kullanabildiğini söylemekte ise zorlanıyoruz.

Dini inançlar söz konusu olduğunda, akrabalık bağları söz konusu olduğunda, millî duygular söz konusu olduğunda, ideolojik paradigmlar söz konusu olduğunda onun aklını ve iradesini özgürce kullanabilme yeteneği olduğunu iddia etmekte de hayli zorlanıyoruz?

Acaba insanın potansiyel olarak sahip olduğu akıl ve irade yeteneğine tabiatının gereğinden daha fazla bir fonksiyon ve kaldırabileceğinden daha ağır bir sorumluluk mu yüklemekteyiz?

Veya anlayabileceklerimizin ve yapabileceklerimizin sınırlarını fark edip sahip olduğumuz terazinin/kantarın her sıkleti çekemeyeceğini kabul edip, haddimizin sınırlarını görerek sükût mu etmeliyiz?



HACER'İN SİLÜETİ

HACER ELBEY
EĞİTİM YÖNETİCİSİ



Bazı kadınlar vardır, adlarını duymadan önce gölgelerini hissedersin. Onlar geçmişle gelecek arasında bir köprü gibi durur; ne tamamen dün, ne bütününü yarındır. Hacer...

Adı Kur'an'dan düşmüş bir harf gibi, sesi kadim bir kuyudan yankılanır gibi. Hacer'in silueti bazen bir duvar dibinde, bazen bir istasyonda, bazen bir kadının göz kapaklarının ardında belirir. Ve çoğu zaman kimse görmez onu. Çünkü Hacer görünmemeye alışkındır. Çünkü Hacer susturulmuş bir ezan, yarıda kalmış bir ağıttır. Ama hâlâ oradadır. Ayakta.

Hacer güçlü bir kadın değil; Hacer güç olan kadındır.

O, kadınlığın sınırlarına sığmayan, ama suskunluğun içine sığdırılmış bir haykırıdır. Sana "gitme" demez, ama gidersen ardından da gelmez.

Seni tutmaz, sana tutunmaz. Çünkü bilir: Kadının beklediği yer, bazen sadece kendi kalbidir.

Ben Hacer'i ilk rüyamda gördüm.
Saçları su gibi, ama bakışları taş.
Konuşmuyordu. Ama her şeyi anlatıyordu.
Kendi elleriyle yaktığı duvarlara sırtını yaslamış,
göz ucuyla kaderine bakıyordu.

Biraz yorgun, ama asla yenilmiş değildi. Hacer'in silueti, sadece gölgelerde değil; terk edilmiş sandalyelerde, unutulmuş mektuplarda, çocuklarına kendi adını koymamış kadınlarda yaşardı.

Çünkü Hacer bir kişi değil, bir hâldi. Ne zaman bir kadın "ben artık istemiyorum" dese, Ne zaman bir kadın başkasının dilinden değil, kendi sesinden konuşsa,

Ne zaman bir kadın saçlarını rüzgâra değil kendi iradesine bırakarak yürüse, Orada Hacer vardır.

Ve bu yüzden onun silueti kaybolmaz. Zaman geçer, şehirler değişir, insanlar gider, gelenekler kabuk değiştirir ama Hacer hep aynı kalır. O, kadınlığın içinde dönen içli bir devrimdir. Sessizdir, ama derin. Nazik görünür, ama yerinden oynatır ne varsa.

Hacer'in silueti, bizden biridir. Belki bir komşu kadındır, belki bir teyze, belki bir yabancı. Ama en çok da içimizdeki o sesi susturmadığımız zaman, en yakınımızdır.

Ve bil ki sevgili okur, Bir gün sen de sustuğun her şeyden yorgun düştüğünde, İçinde bir kadın yavaşça doğrulacak.

İşte o, Hacer'in silüetidir.



AYNI DAVAYA OMUZ VERENLER: ÖĞRETMENLER ARASI DİYALOG VE İŞ ARKADAŞLIĞININ ÖNEMİ

ALİ DAYIOĞLU

EĞİTİM YÖNETİCİSİ - ÖZKURBİR BAŞK. YARD.

**Eğitimdeki başarı,
öğretmenlerin bir arada
çalışarak güç birliği
yapmasıyla başlar.**

**Birbirini destekleyen,
işbirliği yapan ve bilgi
paylaşan öğretmenler,
hem kendi gelişimlerini
hem de öğrencilerinin
başarısını katlar.**

Eğitim; sadece ders anlatmakla sınırlı olmayan, kalplere dokunmayı, karakter inşa etmeyi ve geleceğe iz bırakmayı hedefleyen kutlu bir yolculuktur. Bu yolculuğun en önemli taşıyıcıları da öğretmenlerdir. Ancak unutulmamalıdır ki, aynı çatı altında çalışan öğretmenlerin birbirine olan yaklaşımı, saygısı ve iş birliği; bir okulun havasını ya diriltir ya da zayıflatır.

Özellikle özel okul ortamında, başarıyı sadece bireysel çabalarla değil; ekip ruhuyla elde etmek mümkündür. İyi bir eğitim ortamı, sadece öğretmen-öğrenci ilişkisiyle değil, öğretmenlerin kendi aralarındaki iletişimle de şekillenir.

1. Aynı Mescitte Saf Tutmak Gibi

Bir okulda görev yapan öğretmenler, aslında aynı safta duran insanlardır. Aynı kibleye yönelen, aynı değerlere hizmet eden, aynı çocuklara emek veren bir topluluktur. Aramızdaki bağ, sadece meslektaşlık değil; aynı davanın yol arkadaşlığıdır. Aramıza düşen kırgınlıklar, meslekî verimimizi değil; kalbî iklimimizi de etkiler.

Hız. Mevlânâ'nın ifadesiyle, "Aynı dili konuşmak değil, aynı gönülden konuşmak" önemlidir. Okulda bu gönül dili tesis edilmediğinde, dışa dönük hiçbir başarının içte karşılığı olmaz.



2. Selamla Başlayan Birliktelik

Ne kadar meşgul olursak olalım, bir öğretmen arkadaşımıza selam vermeden, hâl hatır sormadan geçmemeliyiz. Küçük görünen bu davranış, birliğin teminatıdır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in teşvik ettiği selamlaşma, sadece nezaket değil, birliğin, kardeşliğin ve güvenin ifadesidir.

Birbirimize “kolay gelsin” demek, öğle arası bir çay paylaşmak, sınıfında zorlanan bir öğretmen arkadaşımıza “bir ihtiyacın var mı?” demek... İşte bunlar görünmeyen ama okulun ruhunu taşıyan hareketlerdir.

3. Kıyas Değil, Dayanışma

Her öğretmenin farklı bir yöntemi, farklı bir bakış açısı vardır. Biri disiplinlidir, diğeri şefkatiyle öne çıkar. Biri teknolojiye hâkimdir, diğeri öğrenciyle güçlü bağ kurar. Kıyasladığımızda rekabet, desteklediğimizde bereket olur.

Özellikle özel okullarda öğretmenlerin birbirine rakip gibi bakması, manevi birlikteliği zedeler. Oysa başarı, birbirimizin açığını kapatarak, omuz vererek, tecrübeyi paylaşarak büyür.

4. Dedikodu Değil, Dua İklimi

En büyük kırılmalar, arkadan konuşmalarla başlar. Sessiz sessiz içimize atılan kırıntılar, zamanla büyük duvarlara dönüşür. Okul koridorlarında

dedikodu değil, dua dolaşmalıdır. Birbirimiz hakkında güzel düşünmek, hayırla anmak, bir hata gördüğümüzde kırmadan uyarabilmek... İş arkadaşlığını kardeşliğe dönüştüren tavırlardır.

5. Ortak Değerlerde Buluşmak

Öğretmenler arası birliktelik sadece iyi geçinmekten ibaret değildir. Aynı hedefe yürümek, aynı değerlere hizmet etmekle anlam kazanır. Bizim derdimiz sadece not vermek değil; bir nesli ilimle, irfanla ve ahlakla donatmaktır. Bu dava, tek başına taşınamayacak kadar ağır; birlikte yüründüğünde bereketlenen bir yolculuktur.

Son Söz:

Unutmayalım ki biz öğretmenler, sadece çocuklara değil; birbirimize de örneğiz. Birbirine destek olan, hatırlatan, öğreten, dua eden öğretmenler; bir okulun gerçek mayasıdır.

Aynı kubbenin altında, aynı ideallere hizmet eden bizler; ne kadar kenetlenirsek, öğrencilerimize o kadar güçlü bir model sunarız. Ve biz biliriz ki, içten kurulan her bağ, sınıf kapısından taşar; nesillere ulaşır.

Rabbim bizleri birbirimize muhabbetle bağlanan, birlikte iyiliğe ve hayra koşan eğitimcilerden eylesin.





BAŞLANGIÇ: BİR ADIMIN HİKMETİ

DANYAL SÜZGÜN
EĞİTİM YÖNETİCİSİ

**Eğitim, tüm
başlangıçların
başladığı yerdir.**

**Ve her sabah, yeniden
başlamak için yeni bir
fırsattır.**

**Bu yıl da kararlılıkla,
umutla ve inançla yola
çıkıyoruz.**

**Çünkü inanıyoruz:
Bugün, dün başladı;
yarın ise bugün başlıyor.**

Madem okulların açılışının yani yeni bir eğitim yolculuğunun arifesindeyiz o vakit başlayalım, başlangıç denen hikmetin hayatlardaki hayatiliğine dair yazmaya! “Yolun en uzun kısmı olan ilk adımı atabilen, bin yol yürüyebilir.”

Evet, çünkü her şey ve her yol ilk adımla başlar. Sonrasında zor görünen ne varsa o ilk adımın sabrıyla aşılar. O ilk adım olmadan zirveye varılmaz. İçinde sonsuz ihtimaller saklayan her başlangıç, hayalin ete kemiğe bürünüp gerçeğin zirvelerine açılan bir kapıdır. Bu kapıdan geçip, yola çıkan elbet yolunu da inşa eder.

Evet, her şey bir başlangıçla anlam bulur. Her şey bir başlangıçla doğar. Toprağa düşen küçücük bir tohumun filizlenmesi, büyük bir ormanın kaderini taşır. Bir damlanın okyanusa karışması, bir yolcunun ilk adımı, bir kitabın ilk cümlesi, bir öğrencinin ilk günü, bir öğretmenin ilk dersi... Başlangıç, küçücük bir kıvılcım gibi görünse de sonunda bir çağ yangınına dönüşür.

İnsan hayatı da sayısız başlangıcın toplamıdır. Bir çocuk ilk kez kalem tutarken, aslında gelecekte yazacağı satırların, kuracağı hayallerin ve inşa edeceği medeniyetin ilk kapısını aralar. Bir öğrenci sınıfa ilk adımını attığında, o an yalnızca bir dersin değil, bir ömür boyu sürecek bir yolculuğun ilk durağına ulaşır.



Her insan kendi başlangıcının durağına vardığında yeni yollar aramaya başlar. Ne başlangıç biter ne yol... Bu anlam döngüsünde kendi olabilmek, hedeflerine varabilmek içindir her şey.

Başlangıç, insanın kendisini yeniden inşa etmesi için verdiği en güçlü karardır ve tarih, başlangıçların gücünü kanıtlayan örneklerle doludur.

Bilim dünyasında Newton'un elma ağacının altında başlayan merakı, fiziğin yasalarını değiştirdi. Edison, yüzlerce başarısız denemenin ardından "başarısız değil, yalnızca işe yaramayan başlangıçlar yaptım" diyerek ampulün ışığını insanlığa armağan etti. Sanatta Van Gogh'un ilk fırça darbesi, dünyaya yepyeni bir renk dili kazandırdı. Mimar Sinan, çiraklık yıllarında bir taş yontarak başladı sanatına. Yıllar sonra Selimiye Camii'ni gökyüzüne yükseltirken o ilk taşın heyecanını hâlâ içinde taşıdı. Fatih Sultan Mehmet, bir çocukken okuduğu ilk kitaptan aldığı ilhamla, İstanbul'un fethine yürüdü. İnsanın iç dünyasında da öyledir; Yunus Emre'nin gönlünde uyanan ilk söz, Anadolu'nun ruhunu yoğuran şiirlerin başlangıcı oldu. Mevlâna, dünyayı sığırdı ilk adımına, Behl'den yayan çıkarken yola. Pir-i Türkistan Ahmet Yesevi'nin, Orta Asya'yı dolaşan ilk hali... Daha daha niceleri... Her biri, bir "ilk adım" ile büyük bir yolculuğun kapısını aralamıştır. Bir adım atmadan yol olmaz; bir kelime söylemeden cümle kurulmaz, bir taş koymadan bina yükselmez... Başlangıç, sadece bir hareket değil; insanın kendi kaderine attığı imzadır.

Dün olduğu gibi bugün de her yenilik, bir başlangıcın ürünüdür. Başlatanlar ise kendilerinden öncekiler gibi başlamakla cesur, sürdürmekle kararlı ve zaferle sonuçlandırmakta inançlı olanlardır. Dijital çağda, bir garajda kurulan küçük bir teknoloji şirketi, dünyanın iletişim biçimini değiştirebiliyor. Sosyal medyadaki basit bir paylaşım, küresel ölçekte bir hareketin kıvılcımı olabiliyor. Yapay zekayla ilgili bir gelişme tüm dünyayı anında etkileyebiliyor, yeni bir buluş insanlığı heyecanlandırabiliyor... Görüyoruz ki, çağın devrimleri hep küçük bir başlangıcın ve bunu yapanların arkasında saklıdır.

Ama tüm bu misallerin en temelde ortak noktası ve vesilesi elbette ki tüm başlangıçların başladığı yer olan eğitimidir. İster ilim okulunda ister hayat okulunda olsun her şey öğrenmekle başlıyor. Öğrenmek ise eğitimin başlangıcıdır.

"İnsanın kaderi karakterinde, karakteri ise eğitiminde gizlidir." Sözünden mülhem, kendimizden başlayıp insana ve insanlığa çıkaracak başlangıçlara doğru yürüyeceksek ilk durağımızın eğitim olduğu gerçeğini fertçe, milletçe aklımızdan çıkarmamalıyız. Hem bugüne hem tarihe damga vuracak başlangıçların gerçekleşmesi ancak eğitimle mümkün olacaktır. Tıpkı geçmişte olduğu gibi...

Öyle inanıyorum ki hayatta en büyük kayıp, hiç başlamamaktır. Başlamak, insanın kendisine duyduğu inancın, geleceğe bıraktığı mirasın ve topluma kattığı değerın işaretidir. Eğitim, işte bu yüzden sadece bilgi değil; aynı zamanda yeni başlangıçlar öğretisidir. Çocuklara, gençlere, hatta yetişkinlere şunu hatırlatır: Her gün, yeniden başlamak için yeni bir fırsattır.

Elbette başlangıç tek başına yeterli değildir. Bir tohumu toprağa atmak ne kadar değerliyse, onu sulamak, büyütmek de o kadar önemlidir. Ancak o ilk adım atılmadıkça hiçbir yolculuk başlayamaz. Hiçbir toprak çınar büyütemez.

Sonuçta, başlangıç bir mucizenin habercisidir. Ne kadar küçük görünürse görünsün, bir adım geleceği değiştirebilir. Tarih bunu defalarca kanıtladı, insanlık bunu her gün yeniden yaşıyor. Öyleyse başlangıcı küçümsememek, tam tersine onu bir fırsat, bir umut, bir gelecek inşası olarak görmek gerekir. Çünkü her büyük hikâye, küçük bir başlangıçla başlar.

Yeni hikayelerin yazılacağı zamanlara doğru ilk adımlarımızı atarken dilimizde sıradan bir kelime olan ama bütün yaşamımızı sarıp sarmalayan 'başlangıç' için son söz:

"Bugün, dün başladı; yarın ise bugün başlıyor."



TUTUNAMAYANLAR

HALİL ÖZ
EĞİTİMCİ & YAZAR & ŞAİR

**Hayattan çıkarı
olmayanların, ölümden
de çıkarı olmayacaktır.**

**Tutunamayanlar...
Yalnızca bir roman değil
Bir düşünce biçimi,
Bir isyan.
Bir trajedi.
Ve belki de hepimizin
aynası**

Oğuz Atay, edebiyat eleştirmeni Berna Moran'ın ifadesiyle modern Türk edebiyatının en önemli kilometre taşlarından biri sayılan Tutunamayanlar adlı romanında, roman kahramanı Turgut Özben'in, arkadaşı Selim Işık'ın intiharının nedenlerinin izini sürdüğü süreçte okuyucuyu tutunamayanların gözüyle tutunanların dünyasında bir gezintiye çıkarır.

Düşünen ve sorgulayan insanların simgesi olan selim Işık, tutunanların oluşturduğu sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel düzenin ve karşı düzen kurma hevesinde olanların dünyalarının anlamsızlığına, ikiyüzlülüğüne ve çıkara dayalı ilişkiler bütününe daha fazla dayanamamış ve intihar etmiştir.

Roman boyunca bu düzeni "Küçük Burjuva Düzeni", düzene tutunanları da "Küçük Burjuva" olarak kodlayan Oğuz Atay, keskin bir mizahi anlatımla bu düzenin paradigmalarını, değer yargılarını ve bu düzene tutunanları yerden yere vurarak onlarla dalgasını geçer. Oğuz Atayın keskin bir mizaha dayalı eleştirel üslubundan resmi ideoloji; asker-sivil bürokrasi, aydın üçlüsünden oluşan yönetici elit ve kanaat önderleri ile muhalif akım ve düşünceler de nasibini alır.

Selim Işık'ın geride bıraktığı notlardan hareketle onu tanıyanlarla yaptığı görüşmeler neticesinde arkadaşının intiharının nedenlerini anlamaya ve onu daha yakından tanımaya çalışan Turgut Özben'in bakış açısından, okuyucular olarak bizler de aslında tutunanların dünyasının beş para etmediğini ve tutunmaya değer olmadığını idrak ederiz. Turgut Özben yaptığı görüşmeler sonucunda arkadaşını daha yakından tanımaya ve anlamaya başladıkça bizler de Selim'e yakınlık duymaya ve onunla birlikte tutunmaya değer bir dünyanın özlemine çekmeye başlarız.



Oğuz Atay, edebiyat eleştirmeni Berna Moran'ın ifadesiyle modern Türk edebiyatının en önemli kilometre taşlarından biri sayılan Tutunamayanlar adlı romanında, roman kahramanı Turgut Özben'in, arkadaşı Selim Işık'ın intiharının nedenlerinin izini sürdüğü süreçte okuyucuyu tutunamayanların gözüyle tutunanların dünyasında bir gezintiye çıkarır.

Düşünen ve sorgulayan insanların simgesi olan Selim Işık, tutunanların oluşturduğu sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel düzenin ve karşı düzen kurma hevesinde olanların dünyalarının anlamsızlığına, ikiyüzlülüğüne ve çıkara dayalı ilişkiler bütününe daha fazla dayanamamış ve intihar etmiştir.

Roman boyunca bu düzeni "Küçük Burjuva Düzeni", düzene tutunanları da "Küçük Burjuva" olarak kodlayan Oğuz Atay, keskin bir mizahi anlatımla bu düzenin paradigmalarını, değer yargılarını ve bu düzene tutunanları yerden yere vurarak onlarla dalgasını geçer. Oğuz Atayın keskin bir mizaha dayalı eleştirel üslubundan resmi ideoloji; asker-sivil bürokrasi, aydın üçlüsünden oluşan yönetici elit ve kanaat önderleri ile muhalif akım ve düşünceler de nasibini alır.

Selim Işık'ın geride bıraktığı notlardan hareketle onu tanıyanlarla yaptığı görüşmeler neticesinde arkadaşının intiharının nedenlerini anlamaya ve onu daha yakından tanımaya çalışan Turgut Özben'in bakış açısından, okuyucular olarak bizler de aslında tutunanların dünyasının beş para etmediğini ve tutunmaya değer olmadığını idrak ederiz. Turgut Özben yaptığı görüşmeler sonucunda arkadaşını daha yakından tanımaya ve anlamaya başladıkça bizler de Selim'e yakınlık duymaya ve onunla birlikte tutunmaya değer bir dünyanın özlemini çekmeye başlarız.

Realist roman geleneği tutunamayanların bir bakıma belgeseli gibidir. Stendhal, Kırmızı ve Siyah romanında Julien Sorel karakteriyle tutunamayınların ihtiraslarını; Dostoyevski, Suç ve Ceza'da Raskolnikovla tutunamayanların iç çatışmalarını; Tolstoy, Anna Karerina romanında Annayla, Gustave Flaubert Madam Bovary romanında Emma ile tutunamayanların ahlaki zaaflarını; Halit Ziya da Mai ve Siyah adlı eserinde Ahmet Cemil'in şahsında tutunamayanların hayal kırıklıklarını gözler önüne serer.

Tutunamama realiteye teslim olmama ve bunun doğal sonucu olarak kurulu düzene yabancılaşma halidir. Bu nedenle olsa gerek intihar bir bakıma tutunamayanların ortak kaderi olmuştur. En değerli varlık olan insanı değersizleştiren ve sıradan bir meta durumuna indirgeyen şeytan icadı kurulu düzenlere karşı tutunamayanlar tarafından geliştirilen en anlamlı tepki olmuştur intihar. Toplumsal genetiği tutunamama üzerine kurulu bir milletin tarihsel trajedisinin Selim Işık gibi bireysel trajediler üretmesine şaşmamak gerekiyor bu yüzden.

Binlerce yıldır millet olarak bir tutunamama hali yaşıyoruz. İlk günkü gibi göçebe bedenlerimiz ve ruhlarımız. Binlerce yıldır ne zamana ve coğrafyaya; ne felsefeye ve dine; ne dile, kültüre, sanata; ne de başka bir şeye tutunamıyoruz. Orta Asya'nın bozkırlarından Akdeniz'e bir kısrağ başı gibi uzanan Anadolu'ya sel gibi akmışız. Yetmemiş Viyana kapılarına dayanmışız. Üç kıtada at koşturmuşuz. Sonra Anadolu'ya çekilmişiz. Sonra köyden kente, Doğu'dan Batı'ya göçmüşüz, sonra çalışmak için Almanyalara Fransalara gitmişiz. Orta Asya'nın bozkırlarında başlayan yürüyüşümüz devam ediyor hâlâ. Göçebelikten yerleşik düzene tam olarak geçemiyoruz bir türlü ve tutunamadığımız coğrafyalarda bir oraya bir buraya savrulup duruyoruz.

Fiziksel anlamda bir coğrafyaya tutunamayışımız beraberinde düşünsel ve ruhsal savrulmayı da getiriyor. Şamanizm'den Budizm'e, Budizm'den İslamiyet'e varan bir inanç yolculuğu; tam anlamıyla yerleşik düzene geçememenin doğal bir sonucu olarak özgün bir felsefi ekol, kültür, sanat ve edebiyat oluşturmama; Orta Asya'dan Batı'ya doğru yürüyüşümüzde geçtiğimiz güzergâhlardaki mukim ve kadim kültürlerin büyüüne kapılma, önce Fars sonra da Arap kültürüne hayranlık duyma; Farsça ve Arapçayı Türkçenin yerine bilim ve sanat dili olarak tercih etme fiziksel ve zihinsel tutunamayışımızın göstergeleri olarak karşımıza çıkıyor hep.

Daha bitmedi Selim Bey, savruluşumuz devam ediyor. Son iki yüz yıldır modernleşme ve Batılılaşma adı altında son bin yıllık süreçte meydana getirdiğimiz kültür ve medeniyet unsurlarımızı inkâr etmek ya da değiştirmekle meşgulüz. Fars ve Arap kültürü hayranlığı, yerini son iki yüz yılda Fransız, Alman, İngiliz, Amerikan hayranlığına bırakmış durumda. Dilimiz, edebiyatımız, sanatımız kısacası kültürümüz artık Batıdan esen rüzgârlara göre şekillenmekte. Kısacası gelgitlerimiz, savruluşlarımız ve yeniden tutunma çabalarımız devam etmekte. Her tutunma çabamız yeni bir trajedi doğurmakta. Trajedilerimiz acılar, yıkımlar ve kaybedişlerle beslenmekte. Bu anlamda aslında tutunanların tutunma çabası da topyekûn millet olarak zamana, mekâna, felsefeye, sanata tutunamamanın içimizde yarattığı ontolojik sızıyı bastırma girişimi olarak anlam kazanmakta.

Zamana ve mekâna tutunamayışımızın yarattığı sorunları farklı bir yeteneğimizle aşmayı başardık aslında Selim Bey. Yerleşik düzenlerin oluşturduğu kültür ve medeniyet unsurlarını kendi milli kalıbımızda eriterek bize has bir terkibe ulaşmak millet olarak en büyük becerimizdi belki de. Selçuklu; Orta Asya, İran ve İslam kültür ve medeniyetinin bir terkibi iken, Osmanlı da Selçuklu tecrübesiyle Bizans'ın terkibi olarak hayat bulmuştur. Çevreyi etkileyecek ve çekim gücünün içine alacak kadim medeniyetler oluşturmamak da kadim kültür ve medeniyetlerin terkiibinden bize has bir dünya



yaratarak coğrafyamıza bin yıllık süre zarfında tutunmaya çalışmış olmak ve sonra yeniden fiziksel ve zihinsel bir savruluşa ve tutunamama durumuna duçar olmak bizim trajedimizdi.

1920'lerin millet iradesine dayanan cumhuriyet anlayışından tekrar İngiliz Tanzimatçılığına evrilen Cumhuriyetle birlikte bizi köklerimizden koparmaya çalışanlara karşı verdiğimiz tutunma mücadelesinden bahsetmeye bilmem gerek var mı Selim Bey? Bizi köksüzleştirmek ve savurmak isteyenlere karşı bazen asr-ı saadet sevdası, bazen sosyalizm davası, bazen sağcılık ve solculukla tutunmaya çalışmamız, tutunma çabalarımızın tutunanlara benzeme garabetiyle sürekli sekteye uğramış. Tutunanlara öykünüp tutunmaya çalıştıkça onlara benzemişiz, onları taklit etmişiz ve tersinden yeni düzenler kurma sevdasına düşmüşüz. İyisi mi Selim Bey, bizler biz olarak bir tutunma çabası içinde olmadan ve tutunma hevesiyle psikolojik ve sosyolojik bir mutasyona uğramadan yürümeye devam edelim.

Bu büyük fotoğraf içinde senin bireysel tecrüben küçük bir ayrıntı gibi görünse de fotoğrafın bütünü tam olarak görebilme adına önemli ipuçları sunmakta bizlere aslında

Senin yazdığın şiirleri şerh eden ve senin entelektüel kişiliğinin bir yansıması olarak kurgulanmış bir kişilik olan Süleyman Kargı senin şahsında tutunamayanlar için bak neler söylüyor. Biraz uzun olsa da olduğu gibi alıntılanmadan edemeyeceğim.

Selimin içgüdüleri iyi gelişmemiştir. Çıkarını pek bilmezdi. Oysa... Çıkarlarını düşünemeyenler unutulacaklardır. Her olayda bir kenara çekilenler gerçekten de bir kenarda kalacaklardır. Yaptıkları işlerin gizli kalmasını isteyenler bunda başarıya ulaşacaklardır. Kimse, onların varlığıyla tedirgin olmayacaktır. Bir gün öldükleri zaman, arkalarında küçük bir iz, bir anı, bir gözyaşı, bir eser bırakmadan yok olacaklardır. Gazetede ölüm ilanı bile, yedinci sayfada bir kenarda kalacak kimsenin gözüne çarpmayacaktır. Hayattan çıkarı olmayanların, ölümden de çıkarı olmayacaktır. Ölüm bile onların adlarını duyurmaya yetmeyecektir. Herkesin mezarında güller ve menekşeler büyürken, onların mezarlarını otlar bürüyecektir. Mezarları bir kenarda kalmasa bile, büyük ve muhteşem anıtların arasına sıkışıp kaybolacaktır. Cennetteki muhallebicide de garson onlarla ilgilenmeyecektir. Ağız tadıyla bir keşkül yiyemeden masadan kalkacaklardır. Gene de garsona bir bahşiş bırakmak zorunda kalacaklardır. Hayattan çıkarı olmayanların hayatı, çıkmaza sürüklenecektir. Kendini beğenmişliğin cezasını daha bu dünyadan çekmeye başlayacaklardır. Sıkıntılarını

kimseyle paylaşmasını bilmedikleri için, yalnız başlarına ıstırap çekeceklerdir. Duygu alışverişinden nasipleri olmayacaktır. Duygusuz, hareketsiz, tatsız bir hayat yaşadıkları sanılacaktır. İstirapları, ne yüzlerindeki çizgilerden, ne de saçlarının beyazlaşmasından anlaşılacaktır. Çektikleri acılarla, yüzlerinin buruşmasına, saçlarının beyazlaşmasına izin verilmeyecektir. Güldükleri zaman sevinçli, ağladıkları zaman kederli oldukları sanılacaktır. Hayattan çıkarları olmadığı da asla kabul edilmeyecektir. Böyle bir yanlışlığa düşülmeyecektir.

Aslında, hayattan çıkarları olduğu ispat edilecektir; çıkarlarını korumak için canları çıktığı halde bunu beceremedikleri için, çıkarları yokmuş da bir şey beklemiyormuş çasınagillerden gördükleri yüzlerine vurulacaktır. Onlar da bu saldırılara karşılık bulamayacaklardır. Kendilerini yokladıkları zaman, bütün ileri sürülenlerin gerçek olduğunu, hayatlarını boş yere harcadıklarını, ne yazık ki artık çok geç kaldıklarını onlar da açık ve seçik olarak göreceklerdir. İşte o anda dahi, delice bir harekette bulunmalarına, anlamsız bir hayatı anlamlı bir şekilde bitirmelerine göz yumulmayacaktır. Kendilerini öldürmeyeceklerdir. Onlara anlatılacaktır ki, böyle bir davranış bütün yaşamlarıyla çelişki içindedir, gerçekte bir ilişkisi yoktur: kendilerini öldürürlerse, onlar hakkında varılan isabetli yargıları çürütmek için gene boş bir çaba göstermiş olurlar. Bu hiçbir şeyi değiştirmez. Onlar, bu rezilliğe katlanarak sürünmeye devam edeceklerdir... "

Selim Kargı ne güzel anlatmış değil mi? Seni, bizi yani tutunamayanları. Sahi bu beş para etmez sefiş hayata tutunup da ne yapacağız? Değer mi buna? Küçük burjuvalar gibi küçük burjuva dünyasının küçük çıkarları peşinde mi koşacağız biz de? Bizi biz yapan, eşyaya insan olmanın şerefiyle tepeden bakan kimliğimize ve kişiliğimize ihanet mi edeceğiz?

Hayır! Varsın bunlar çıkarlarını bilmiyor desinler; varsın bizi bir köşede unutsunlar; başarılarımız sahiplenilsin başarısızlıklar bizlere fatura edilsin; varlığımız kimseyi tedirgin etmesin; bir gün öldüğümüz zaman, arkamızdan küçük bir iz, bir anı, bir gözyaşı, bir eser bırakmadan yok olalım; gazetede ölüm ilanımız yedinci sayfa da bile yer bulamasın ve kimsenin dikkatini çekmesin; sıkıntılarımızı kimseyle paylaşmadan yalnız başımıza ıstırap çekelim; duygusuz, hareketsiz, tatsız bir hayat yaşadığımız sanılsın; varsın bize ahmak muamelesi yapılsın ama; biz onların beş para etmeyen dünyalarına tutunmadan onlara tepeden bakmaya, onların hayatlarına burun kıvırmaya ve onların dünyalarını küçümsemeye devam edelim.

Son bir şey daha Selim Işık! Tutunamayanlar tutunanların dünyasına bir gün intihar etmenin dışından daha farklı tepkiler gösterebilirlerse, becerilebilirlerse, tutunamayanların makûs talini işte o zaman değişmeye başlayacaktır.





OKUL MÜDÜRLÜĞÜNÜN ÖNEMİ

MUSTAFA ALTINSOY
EĞİTİM YÖNETİCİSİ

**Okul Müdürleri:
Eğitimin Sessiz
Kahramanları
Geleceğin liderlerini
yetiştiren okulların
kalbinde, vizyoner ve
güçlü bir yönetim vardır.**

**Başarılı bir okulun
ardındaki en önemli güç:
İlham veren müdürler!**

Önümüzdeki hafta başlayacak yeni eğitim öğretim yılının herkes için hayırlar getirmesini diliyorum. Bu makalemde eğitim sistemimiz içinde çok önemli görev ve sorumlulukları olan okul müdürlerinin fonksiyonunu el almaya çalışacağım.

Eğitim camiası içinde okul müdürleri kale komutanları gibidir. Bir diğer ifadeyle okul müdürü bir orkestra şefi gibidir. Şef ne kadar mükemmelse orkestranın başarısı ve uyumu o kadar güçlüdür. Okul müdürleri, yönetim sisteminde kilit bir noktada millî eğitim, öğretmenler ve veliler arasında köprü görevi görmektedir. Okullarda binlerce öğrenci ve öğretmeni okul müdürlerinin yönetimine veriyoruz.

Malum olduğu üzere millî eğitim camiası diğer iş kollarına göre daha eğitimli ve örgütlü bir yapıya sahiptir. Farklı sendikalara ve anlayışlara sahip öğretmenlerimiz arasında olabilecek çatışmaları yönetmek veya en aza indirmek birikim ve yeteneği gerektirmektedir. Belirli yetenek ve vasıflara sahip olmayan okul müdürleri, öğretmen-veli, öğretmen-öğrenci arasındaki problemleri çözmekte yetersiz kalarak kendisi de problemin kaynağı olabilmektedir. Ayrıca son yıllarda, mesleği eğitim olmadığı halde eğitimcilere akıl veren, çokbilmiş (!) veli profili, okul müdürünü ve eğitimcileri zor durumda bırakmaktadır.



Ayrıca Okul müdürü gerekirse okulun boyacısı, inşaatçısı, elektrikçisi, yemekçisi, kantincisi, temizlik personeli alıcısı, maaş vericisi gibi görevleri de yerine getirmek zorunda kalabiliyor. Okulun iş sağlığı ve güvenliğinden SGK'ya kadar birinci dereceden sorumlusu olan okul müdürü; öğrenci, öğretmen ve tüm çalışanların herhangi bir sağlık sorununda aksama olursa doğrudan sorumlu olduğu için bazen cezaları cebinden karşılamak zorunda kalmaktadır. Okul müdürlerimiz bu ahval ve şerait içinde ellerinden geldiği kadar eğitimden kaliteli çıktılar alınması için görevlerini layıkıyla yapmaya çalışmaktadırlar.

MÜDÜRLERİN SEÇİMİ VE ROTASYONU

Bu kadar önemli görevleri ve sorumlulukları olan okul müdürlerinin ataması çeşitli sivil toplum kuruluşları, sendikal ve siyasal baskı ve önerisiyle değil liyakat esasına göre atanmalıdır. Millî Eğitim Bakanlığı daha önce yazdığım bir makalede ifade ettiğim gibi Yönetici Akademisi kurarak yöneticiliğe istekli olanların arasından sadece “yöneticilik yeteneği” bulunanları seçmelidir. Yönetici olmak isteyenleri önce sınav, sonra mülakat ile değerlendirerek kazananları en az bir yıllık yönetici uyum eğitiminden geçirerek kurumlara müdür olarak atamalıdır.

Okul müdürlerine bir kurumda belirli süre çalıştıktan sonra mutlaka rotasyon uygulanması yapılmalı, günümüzde Bakanlığımız tarafından uygulanan rotasyon uygulamasından vaz geçilmemelidir. Farklı okullarda görev yapmaları, hem şirket körlüğünü aşmaları hem de başarılı ise gittiği yeni okuluna katkı sağlaması açısından faydaları olacaktır.

SORUŞTIRMALAR

Okul müdürlerimize rastgele, olur olmaz ihbarlar ve şikâyetler sonunda soruşturma açmak doğru değildir. Okul yönetimini beğenmeyen veya kendince iyi eğitimci olduğunu düşünen herkesin yapmış olduğu ihbarlar sonucu soruşturma açılması yıpranmalarına ve performanslarının düşmesine sebep olmaktadır. Çünkü bir okula müfettişin gitmesi, okulla ilgili birçok dedikoduya

veya yanlış anlaşılmalara sebep olmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde yaklaşık 70.000 tane kurum müdürümüz bulunmaktadır. İçlerinde birkaç tanesi yanlış yaptı diye tümü hakkında soruşturma açmak, çölde define aramaya benzer. Elbette ciddi ihbar varsa soruşturma açılabilir.

Mesela sene başında Bakanlık tarafından yardımcı dersler kitapları alımı yasaklandığı halde genelde bütün okullarda yardımcı ders kitabı aldırılmaktadır. Bunu herkes bilmekte ancak şikâyet olursa müfettiş gönderilerek okul müdürüne ceza verilerek konu geçiştirilmektedir. Bu konuda daha adil davranılması gerektiğini düşünüyorum.

OKULLARDA ŞEFFAF BÜTÇE

Bilhassa parasal konularda okul müdürlerini itham etmek doğru değildir. Özellikle büyük şehirler de okulun güvenlik ve temizlik düzenini sağlamak gerekiyor. Liselerde zorunlu eğitim nedeniyle okula gelmek istemeyen delikanlılık çağındaki pek çok genç ortada, nerede, ne zaman, ne yapacağı belli olmayan kontrolsüz bir bomba gibi dolaşmaktadır. Bu vasıftaki genç kitlenin idare edilip yönetilmesi için, öğrencilerin enerjilerini boşaltacak sosyal, sportif ve sanatsal faaliyetler önem taşımaktadır. Bütün bunları yapmak için okulun bir bütçesinin olması gerekmektedir. Ancak belirli bir geliri olmayan bütçeyle okul yönetmek, faaliyet yapmak mümkün değildir.

Bakanlığımız tarafından bu yıl başlatılan uygulamaya göre ilkokul, anaokulu ve ortaokula okul bazlı bütçe sistemine geçilmiş olup okullarımıza öğrenci sayıları ile orantılı olarak kırtasiye ve temizlik ödenekleri gönderilmektedir. Bu ödenek tüm okullarımızı kapsayacak şekilde ve ödenek miktarı artırılarak yaygınlaştırılmalı. Mesela sene başında Bakanlık, öğrenci sayısı kadar her okula (örneğin 1000 TL) ödenek ayırsa bin öğrencinin olduğu kurumun bir milyon liralık bütçesi var demektir

Ya da okula kayıt olurken, her öğrenciden bir miktar katkı payı alınarak okulun geliri net olarak belirlenmiş olur. Ödeme zorluğu içinde olan



ailelerin katkı payları ise Sosyal Yardımlaşma Vakfı tarafından karşılanabilir. Yani şeffaf bütçe oluşturabilir. Böylelikle bütçe belli olduğu için giderin hesabını sormak da kolay olacağı için müdürlerimiz de zan ve töhmetten kurtarılmış olur. Bu uygulamaları yapmadığımız takdirde okul aile birliğine resmi makbuzlarla yapılan yardımların engellenmemesi gerekir diye düşünüyorum.

KURUM MÜDÜRLERİNİN BRANŞTAN SEÇİLMESİ

Kurum iklim ve kültürü açısından yönetilecek kurumun, branşında alan eğitimi almış olanların yönetici olmalarında büyük faydalar vardır. Mesela meslek lisesi aynı zamanda bir fabrika ya da işletme gibidir. Birçok okul yöneticisi maddi konuları yönetemediğinden soruşturma geçirmektedir. Bu kurumlara görevlendirilecek müdürlerimize önceden kurslar verilmeli veya saymanlardan destek alınmalıdır. Meslek liseleri en çok atölye ve meslek dersleri öğretmen potansiyeline sahip okullardır. Bu nedenle mesleki teknik Anadolu liselerine atölye ve meslek dersleri öğretmenlerinden atama yapılması daha randımanlı yönetimi de beraberinde getirecektir. Alandan gelmeyen okul müdürleri meslek öğretmenlerini yönetmekte zorlanarak problem yaşamaktadırlar.

Aynı şekilde imam hatip lisesi müdürleri de imam hatip kökenli, ilahiyat meslek dersleri öğretmenlerinden, yönetim kabiliyeti olan imam hatip ruhu ile özdeşleşmiş eğitimcilerden seçilirse, dışlilerin parçası yerli yerine oturmuş olur. Son yıllarda imam hatip liselerine akademisyen yönetici atanması pek de beklenen sonuçları vermemiştir.

ÖZLÜK HAKLARI

Bütün bu zorluklara rağmen okul müdürlükleri özlük hakları açısından çok cazip sayılmaz. Meslek liseleri dışındaki diğer okullarda öğretmenin aldığı

ücretle okulun bütün sorumluluğunu yüklenen müdür arasında fark yok denecek kadar az. Hatta bazı öğretmenlerden daha az ücret alan okul müdürlerimiz de olabilmektedir. Dolayısıyla bir süre okul müdürlüğü yapan bazı arkadaşların çektikleri bunca sıkıntı ve risklere rağmen özlük haklarında bir fark olmayınca idarecilik görevlerinden ayrıldıklarını görülmektedir. Bu nedenle okul müdürlerine ayrıca bir idari tazminat ödenmesi gerekir diye düşünüyorum.

MÜDÜRLERİN VE ÖĞRETMENLERİN BİRBİRİNDEN BEKLENTİLERİ

Müdürlerimiz, öğretmenlerden en ufak ders programları değişikliğinde bile araya sendika veya diğer baskı unsurlarını devreye sokmamalarını isterken, öğretmenlerimiz de müdürlerimizden, okul iklimini oluşturmak ve okulun fiziki kapasitesini daha verimli kullanmak sosyal sportif ve sanat faaliyetlerini beraber planlayarak kendileriyle de istişare edilmesini istemektedirler.

Bazı müdürlerimiz maalesef kendi makam odalarından pek çıkmayarak, öğretmenlerle diyaloga geçmemektedir. Bu müdürün özgüven eksikliğini gösterir. Müdürlerin öğretmenler odasını ziyaret edip öğretmenler odası iklimini teneffüs etmeleri gerekmektedir.

Öğretmenlerimiz, okullarımızda outdoor eğitimleri dediğimiz gezi, tiyatro, sinema gibi okul dışı etkinlikler düzenlenip bu etkinliklere okul müdürünün de katılarak sahiplenmesini, kendilerini desteklemesini, öğretmenler arasında, başarı belgesi gibi ödüllendirmelerde adaletli davranılmasını ve cimri davranılmamasını istemektedirler.

Bu duygu ve düşüncelerle bütün öğretmen ve yönetici arkadaşlara başarılar diliyorum.



GELECEK VADEDEN PRENSİP KARARLARI

HAMİ KOÇ
EĞİTİMCİ & SOSYOLOG



Yeni eğitim yılına başlarken öğretmenlere ve ebeveynlere ilham veren 25 altın prensip... Eğitimciler ve anne-babalar için umut dolu bir yol haritası... Cesareti kırmayan, değerleri yaşatan, ahlâk ve kültürü önceleyen geleceğin eğitimi için güçlü bir manifesto!

BİZ EĞİTİMCİLER ve EBEVEYNLER İÇİN GELECEK VADEDEN PRENSİP KARARLARI

Yeni eğitim-öğretim dönemi için öğrencilerimiz, öğretmenleri ve arkadaşlarıyla okullarında buluştular. Peşinden de yüksek okullarda ders başı zilleri çalacak..

Bir grup öğretmenler ve velilerle oturup kendi aramızda yeni eğitim-öğretim dönemi başlarken öğrencilerimize/çocuklarımıza daha fazla katkı yapmak üzere aşağıdaki prensip kararlarını aldığımızı düşünün!..

Bütün meslektaşlarım ve anne babalarla (ebeveynlerle) altta paylaşıyorum.

Filistin'de, bilhassa iki yıldır GAZZE'de ve İslam coğrafyasında zulüm ve soykırım devam ederken, yüreğimiz yanarken; başarılı bir eğitim-öğretim dönemi diliyorum.

**Eğitimciler ve anne-
babalar için umut dolu
bir yol haritası...**

**Cesareti kırmayan,
değerleri yaşatan, ahlâk
ve kültürü önceleyen
geleceğin eğitimi için
güçlü bir manifesto!**

**GELECEK VADEDEN PRENSİP KARARLARI****ÖĞRETMENLER:**

1-Bir öğretmen olarak en önemli görevimizin, bize emanet edilen çocukların cesaretlerini kırmamak ve onlara ne kadar değerli olduklarını hissettirmek olduğunu asla hatırimızdan çıkarmayacağız. Çünkü öğretmen ve yöneticinin belki ilk görevi heves kırmamaktır.

2-Derste boşa geçen her bir dakikanın bedelini mutlaka ödeyeceğimizi düşünerek, ders planlarımızı hassas şekilde hazırlayacağız. Ve bunun önemini öğrencilerimizle öncelikle paylaşacağız.

3-Öğrencilerimizin olur olmaz kişilere hayran olmasını önlemek adına, onların hayran kontenjanlarını mühim ve değerli şahsiyetlerle dolduracağız. Bu konuda velilerimizden de destek isteyeceğiz...

4-Öğrenciye düşük not vermekle gurur duyan bir öğretmenin, hastasını iyileştiremediği için gurur duyan bir doktordan farkı olmadığını kendimize sık sık hatırlatacağız. Ki heveslendirmek için yüksek not vermenin çarelerini aramak mevzuat olarak da görevimiz olduğunu unutmayacağız.

5-Öğretmenler için en yaygın meslek hastalığının farenjit değil kibir/ucub olduğunu hep hatırimızda tutacağız. Kimseyi eleştirmeyeceğiz. Ama, eleştiri, tenkit ve ekip çalışmasına açık olacağız. Öğretmenler odasının 5 büyük hastalığından bütün ekibin selameti için uzak duracağız!...

6- Günün son ders zili çaldığında; "Acaba benim yüzümden gününü kötü geçiren bir öğrencim oldu mu?" diye kendi kendimize soracağız. Şayet böyle şanssız öğrencilerimiz oldu ise en kısa sürede sevgi ve güvenle telâfi edeceğiz.

7-"İki günü eşit olan ziyandadır." düsturuyla hareket ederek; Öğretmenlik mesleğinin hakkını verebilmek ve bize emanet edilen çocuklara layık olabilmek için okumaktan, araştırmaktan kaçınmayacağız. Ve nerede önemli bir konferans, seminer, çalıştay, yeni trendlerle alakalı bir program, eğitim varsa vaktimiz oldukça katılmaya çalışacağız. Yeni şeyler öğrenmekten, kendimizi geliştirmekten asla vazgeçmeyeceğiz.

8- Öğrenme ve öğretmenin önlü arkalı değil, yan yana ilerlemesi gereken iki eylem olduğunu unutmayacağız. Öğrenmeyi bıraktığımız anda hız asrında bizim de hızla geriye düşeceğimizin bilincinde alacağız.

9- Mali zorluklarımız, ters giden işlerimiz, ek ders ücreti veya erken emeklilik gibi vs. gündemlerin, bir çocuğun gönlüne dokunabilmek ve hayatında iz bırakabilmek gibi yüce bir ideali gölgelemesine izin vermeyeceğiz. Ve bu konuda kararlı olacağız.

10-Sosyal medyada hakkımızı ararken öğretmenliğin itibarını düşüren paylaşımlar yapmayacak, yaşanan bazı mağduriyetleri topyekûn bir mağlubiyete dönüştüren sulu gözlü kampanyalardan, hele hele siyaset ve ideolojik hesaplarına bizi alet ederek kullanmak isteyen mihraklardan uzak duracağız.

11-Bütün öğrencilerimizin meslek seçiminde, onların kabiliyet ve seveceği bir mesleğe yönelmeleri için velilerimizle de görüşerek, onların yanlış meslek seçip ilerde mutsuz olmalarının önüne de geçmeye çalışacağız.

12-Mübarek Türkçemiz, Şanlı tarihimiz, inanç, değer, kültür, örf ve adetlerimiz konusunda daha duyarlı ve kararlı olacağız. 10- 20 sene sonra öğrencilerimizle karşılaştığımızda, bu konularda onlara karşı geçmiş yıllara dair mahcubiyet yaşamayacağız. Ahirette bunun hesabını veremeyip, köprünün altına düşmeyeceğiz.



EBEVEYNLER:

1- Çocuğumuzun bizim hayallerimizi değil, kendi hayallerini yaşamasına ve bizim gölgemizden çıkıp kendi aydınlığına kavuşmasına izin vereceğiz.

2- Yaşatılan bir yanlışın, öğretilen en az on doğruya bedel olabileceğini hep hatırimızda tutacağız.

3- Bu ülke bir daha 15 Temmuzlar yaşamasın diye, çocuklarımızın hangi dersi sevip, hangisini sevmediğiyle ilgilendiğimiz kadar, ve bilhassa; kimleri sevmesi ve kimleri sevmemesi gerektiğini anlatmakla da ilgileneceğiz!..

4- Hayatta başarıya ulaşabilmenin yüksek notlarla değil, alçak bir gönülle mümkün olabileceğini çocuklarımıza ve kendimize daima hatırlatacağız. Mevcut sistemdeki başarı ölçümleri size; Bir öğrencinin, yine mevcut test ve sanayi ! sistemine göre nerede olduğunu gösterir. Sonunda nereye varacağını değil. Çocuklarımızın milli sponsorları ve sorumlusu olarak bu hususlarda fransız kalmayacağız.

5-Çocuklarımızın menfi/sevimsiz davranışlarına, söylemlerine tepki olarak okula veya öğretmenlere kızmadan önce aynaya bakacağız. Öğretmenlerin itibarını koruma konusunda azami gayret göstereceğiz. Çünkü, "Eğitimin en güçlü-önemli aktörü öğretmendir!"

6-Çocuğun yanında okul veya öğretmenleri aleyhinde konuşmanın, çocuğa yapılabilecek en büyük kötülüklerden birisi olduğunu hiç unutmayacağız. Çocuklar önce aile büyükleri olmak üzere yetişkinleri taklit ederler... Okul ve eğitim kadrosunda menfi bir durum tesbit ettiysek, bunun düzeltilmesi ve telafisinin dedikodu yaparak değil, gerekirse cesaret ve ısrarla ve nezaket kuralları içerinde muhatapları ile görüşerek doğruyu bulacağız.

7- Çocuklarımızı akranlarıyla kıyaslamayacağız. Çünkü her öğrencinin öğrenme-kavramalarının aynı seviyede olmadığını ve becerilerinin farklı olduğu gerçeğini unutmayacağız. Eğer kıyaslarsak, onların da bizi akranlarının anneleri/ babalarıyla kıyaslamalarına kızmayacağız. Filanca çocuğun başarısı ile çocuğumuzu kıyaslarken, "anneler ne çocuklar doğurmuş", dediğimizde, çocuğumuzun da bize, beni sen dünyaya getirdin!, demesine de hazır olacağız...

8- Çocuklarımızın dünyaya gelişleri ile, biz ebeveynler için de ders zili çaldığını ve evde boş geçen derslerin !?! okulda telafisinin mümkün olmayacağını kendimize her daim hatırlatacağız.

9- Değerler/Ahlak eğitiminin sadece okula havale edilmesi durumunda havale masraflarının çok yüksek olacağını hatırimızda tutacak ve buna göre hareket edeceğiz. Unutmayalım ki çocuk iyi ve kötüyü önce ailede öğrenir. "En etkili okul ailedir..."

10- Çocuklarımızın konuşmayı ve yürümeyi nasıl öğrendiğini düşünüp!, hayattaki diğer becerilere de benzer bir formülle sahip olabilmesi için ona gerekli alanı ve imkânı sağlayacağız.

11- Çocuklarımızın eğitim öğretim süreçlerinde, meslek seçimini bizim beklentilerimize göre değil, onların kabiliyet ve tercih edeceği bir mesleğe yönelmesi konusunda olması gereken doğru desteği vereceğiz. Yıllardır toplumumuzda yapılan bu husustaki yanlışlıklara, çocuklarımızın menfaati, aydınlık geleceği ve huzuru için kendi adımıza pirim vermeyeceğiz.

12- Bizler, daha donanımlı öğretmen ve okul arayışında iken, okul ve öğretmenlerin de kültürlü, iyi yetişmiş anne babaların çocuklarını arzuladığını unutmayacağız. Çünkü en şanslı çocuk, kültürlü ve bu kültürünü hayat tarzı olarak yaşayan anne babalara sahip olandır.

13- "Sürekli şikayet etmek kanı soğutur, dolaşımı yavaşlatır. Bu durum, mizacın soğumasına sebep olur. Ayrıca, bolluk-bereketin önünü kapatır." Aile saadetimiz için bilge bir şahsın bu cümlesini unutmayacağız.



EĞİTİMDE ARAÇ-AMAÇ OLAYI

SALİH UYAN
EĞİTİM YÖNETİCİSİ

Teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin, eğitimin kalitesini belirleyen ruh, amaç ve öğretmenin vizyonudur.

Akıllı tahta, tablet ya da milyon dolarlık materyaller... Hepsi sadece araç. Asıl mesele; hayal gücü ve ideal!

Günümüzde başarı ve mutluluk arayışları amaçlar değil araçlar üzerinden ilerliyor. Hâlbuki mutluluk veya başarı kullandığımız araçla değil, amaç ve eylemle ilgilidir.

Mesela otomobil kişiyi bir yerden başka bir yere götürmek için tasarlanmış bir araçtır. Ama burada iyi anlaşılması gereken bir şey var; insanı mutlu eden veya hedefine ulaştıran araba değil, gitmektir.

Okullarda akıllı tahtaların çoğalması, tablet uygulamalarının gelişmesi de benzer şekilde doğrudan eğitim kalitesine etki etmez. Eğitim kalitesini belirleyen şey amaç, yöntem ve ruhtur.

Bir bilgisayarın donanımı ne kadar güçlü olursan olsun, yazılım olmadan hiçbir işe yaramaz. Öğretmen de yazılım gibidir. Tahta istediği kadar akıllı olsun, eğitimin niteliğini belirleyen öğretmenin aklıdır. Diğer faktörlerin etkisi genel ortalamayı etkileyecek güçte değildir.



Bol para harcayarak eğitimde kaliteyi artıramazsınız. Hiç Katar'a okumaya giden, Dubai'de doktora yapan duydunuz mu? Zihniyet değişmezse, teknolojiye yapılan yatırım, öğretmenleri daha çok yatırmaktan başka işe yaramaz.

İndir sunumları, yansıt tahtaya, tıkla babam tıkla...

Cem Yılmaz hiçbir teknoloji kullanmadan sahnede tek başına konuşuyor, buna rağmen kalabalık kadrolardan oluşan dev bütçeli oyunlardan daha çok ilgi görüyorsa oturup biraz düşünmek lazım.

Bazen sayfaları sararmış, içinde tek bir resim bile olmayan siyah beyaz bir kitabı kendimizden geçerek okuyoruz. Bazen de milyon dolarlık bütçeyle çekilmiş bir Hollywood filmini beş dakika seyrettikten sonra sıkılıp kapatıyoruz.

Picasso'nun başarısı tuval ve boyadan, Dostoyevski'nin başarısı da kalem ve kâğıttan bağımsızdır. Hayal gücü gelişmemiş bir insan, en gelişmiş araç ve materyalleri bile kullansa ortaya koyduğu ürünün kalitesini artıramaz.

Hayalleri ve ideali olan öğretmen bir kara tahta, birkaç parça tebeşirle çocukların dünyasında devrim yapar. Ama en gelişmiş teknolojileri ve araçları da kullansa, ruhu ölmüş bir öğretmen sadece mesai yapar.

2023 eğitim vizyon belgesinde bu konuyla ilgili çok güçlü bir cümle var;

"İnsanı araçlarda zengin, amaçlarda yoksul kılan bir bakış açısına söyleyecek sözümüz ve verecek daha derin cevaplarımız olmalıdır."

Bu bakış açısına en derin cevap 900 sene önce İmamı Gazali Hazretleri tarafından zaten verilmiş:

"Ey insan! Senin benliğinin hakikati, nasıl bu beden olur? Düşünürsen bilirsin ki, bugünkü vücudunun hücreleri, çocukluk zamanındaki hücreler değildir. Onların hepsi zamanla ortadan kalkmış, alınan gıdalardan yerlerine yenileri gelmiştir. O hâlde beden aynı durumda kalmıyor, hâlbuki sen hep aynısın. Bu sebepten senin benliğin bedeninle değildir. Beden yok olursa olsun, sen her zamanki gibi zatınla yaşarsın."





EĞİTİM ÇARKLARI ARTIK DÖNMÜYOR: 200 YILLIK MODEL İFLAS ETTİ

ADEM KEVEN
EĞİTİMCİ & YAZAR

Düşünün: Bir zaman makineniz olsa ve 19. yüzyıldan bir doktoru, bir mühendisi bugüne getirseniz. Modern bir hastane odasında veya bir mühendislik ofisinde yaşadıkları şok ve hayranlığı tahayyül edebiliyor musunuz? Teknoloji karşısında büyük bir dehşet ve uyum sağlama çabası içine girerlerdi.

Peki ya aynı zaman makinesiyle bir öğretmen getirseydiniz? Muhtemelen ilk şoku atlattıktan sonra, kendini en rahat hissedeceği yer bir sınıf olurdu. Tahta, sıralar, önde anlatan bir öğretmen, soruya cevap vermek için parmak kaldıran öğrenciler, arkada bir yazı tahtası... 200 yıl öncesinden gelen öğretmenimiz, sistemin hâlâ aynı şekilde işlediğini görüp rahat bir nefes alabilirdi.

İşte sorun da tam olarak bu!

Dünyamız her alanda köklü, radikal bir dönüşüm geçirirken, çocuklarımızı geleceğe hazırlamakla yükümlü olduğunu iddia ettiğimiz okullar, endüstri devriminin icatlarından kalma bir modelle işlemeye ısrar ediyor. Bu model artık çatırdıyor. Hatta dürüst olalım: İflas etti, gitmiyor...

Bu sistem, üretim bandından çıkan işçilere ihtiyaç duyan fabrikalar ve itaatkâr vatandaşlar isteyen ulus-devletler için tasarlandı. Müfredat standardize, öğretim yöntemi tekdüze, ölçme-değerlendirme ise sınavlarla yapılan bir "kalite

kontrol" mekanizmasıydı. Amacı yaratıcı, sorgulayan, özgür bireyler yetiştirmek değil; fabrikaların ve bürokrasinin dişlilerine uyacak çarklar üretmekti.

Peki bugün? Çarklar değişti, ama biz hâlâ eski dişlileri üretmeye devam ediyoruz. İki yüz yıldır bantlardan aynı ürünler çıkıyor...

Artık bilgi, öğretmenin ve ders kitabının tekeline değil. Cebimizdeki telefonla, insanlığın tüm birikimine saniyeler içinde ulaşabiliyoruz. Önemli olan artık bu bilgiyi ezberlemek değil, onu eleştirel bir şekilde değerlendirmek, yorumlamak, üretken çözümler için sentezlemek. Biz ise hâlâ çocuklarımızdan kronolojik tarihleri ve formülleri ezberlemesini istiyoruz.

Geleceğin işlerinin çoğu henüz icat edilmedi. Bugün bir mühendise öğrettiğimiz bir yazılım dili, 10 yıl sonra ölü bir dil olabilir. Önemli olan, o dili öğrenebilme becerisini kazandırmak. Yani "öğrenmeyi öğretmek." Biz ise hâlâ statik bir müfredatı yetiştirmek için koşuturuyoruz.

Bu sistemin çıktıları hepimizin malumu: Sınav stresiyle tükenmiş, "puanı" olan ama "amacı" olmayan, merakı köreltilmiş gençler. İş dünyasının aradığı eleştirel düşünme, iş birliği, uyum sağlama becerilerinden yoksun mezunlar. Ve nihayetinde, içinden geçtiğimiz küresel krizlere (iklim, etik, göç) çözüm üretmekte zorlanan bir toplum.



ÇEVİRİ



ÖLDÜRDÜN MÜ ONLAR GİBİ ÖLDÜRECEKSİN!

MEHMET COŞAR
EĞİTİM YÖNETİCİSİ & YK ÜYESİ



Öldürdün mü Amerika / İsrailİngiliz gibi öldüreceksin. Kimsenin sesi çıkmayacak. Ağır bombardıman uçakların olacak. Koordinatları belirlenmiş hedefleri vuracaksın.

Her gün başka bir düğün evinde yaşanan mutluluğu paramparça edip, üzerlerine ölüm saçacaksın

Çocuklar kurtulacaklar uzun yaşayarak görecekleri dertlerden. Hepsini toplu bir mezara mezara dolduracaksın.

Artık ne geçim sıkıntısı kalacak evlenecek gençlerin ne de olup biteni anlatacak görgü tanığı. Geride kimseyi sağ bırakmayacaksın.

Öldürdün mü Amerika gibi öldüreceksin kimsenin sesi çıkmayacak. Tam techizatlı askerlerin olacak.

Uzun menzilli silahlarla vuracaksın, hızlı giden bir araba , sokakta koşan genç bir adam , slogan atarak yürüyen bir topluluk...pratik çözümler bulup hepsini havaya uçuracaksın çakal sürüsü gibi birlikte gezecek, gece kapıları kırarak gireceksin içeri. Ani baskın yapacak, masum insanların ellerini arkadan bağlayıp, kafasına çuval geçirip ve aşağılık cümlelerle konuşacaksın.

İRÖNİK BİR ÇİĞLİK

Savaşın
“meşrulaştırıldığı”
dünyaya keskin bir
ayna:
Ölümün sıradanlaştığı,
zulmün yasalarla
örtüldüğü bir çağın
ironik anlatısı...

**Bu metin: öldürmeyi
yüceltmiyor, tam tersine
öldürmenin dilini taklit
ederek insanlığın kendi
vahşetine ayna tutuyor.**



Öldürdün mü Amerika gibi öldüreceksin, kimsenin sesi çıkmayacak çikolata renkli oyuncaklar gibi bombalar koyacaksın toprağın üzerine. Çocuklar kendilerine yakışan bir ölümle ölecekler oyun oynarken. Kapkara gözlerinde kocaman bir tebessüm. Uçaklar büyük bir gürültüyle üslerine dönecekler. Akşam iğrenç bir ifadeyle kameraların karşısına geçecek ve ölenler için kibarca özür dileyecek Bay Başkan.

Öldürdün mü Amerika/İsrail gibi öldüreceksin kimsenin sesi çıkmayacak.

İçerisinde köpekler dolaşan hapishanelerin olacak, fotoğrafta gülümseyerek bakacak kadar eğitilmiş ve her emre itaat edecek kadar çok köpek. İçeriye alınanlardan bir daha haber alınamayacak.

Öldürdün mü Amerika/İsrail gibi öldüreceksin kimsenin sesi çıkmayacak

Kahkahalarla fırlattığın bir tek bombayla 250 bin kişiyi aynı anda öldüreceksin. On binlerce kadının ırzına geçip yüzbinlerce insanı sakat bırakacaksın. Dünyanın istediğin her yerinde ölüm mangaları kurup yüzbinlerce kişiyi işkenceden geçirip, bir o kadar kişiyi gözünü kırpmadan öldüreceksin.

Öldürdün mü Amerika /İsrail gibi öldüreceksin, İngiltere gibi öldüreceksin yarım milyon çocuğu bir gün içinde katledip bir o kadar çocuğu da yetim bırakacaksın.

Öldürdün mü Amerika/ İsrail gibi öldüreceksin kimsenin sesi çıkmayacak. Kişi başına en az beş bomba düşecek saldırdığın yerlerde. Herkesin ayağını denk alması için vahşeti bütün televizyonlardan izlettireceksin dünyanın geri kalanına.

Öldürdün mü Rusya/İngiliz gibi öldüreceksin kimsenin sesi çıkmayacak.

Yüz yıldan daha az olmayacak sürgünler bir nesil yolda doğup yolda ölecekler. Geniş mezarlar kazacaksın toplu öldürülenler için ama bir kurşuna iki can sığacak kadar da küçük olmalı bedenleri. Üzerindeki üniforma gibi yakışmalı öldürmeleri, adın moskof mezalimine çıksın senin,

Öldürdün mü İsrail gibi öldüreceksin kimsenin sesi çıkmayacak.

Gözleri bağlı olacak esirlerin kafalarını darmadağın ederken görmeyecek hiçbir esir. Almanya'daki soykırıma karşı çıkacak bin beteri Filistin'de yapacaksın.

Öldürdün mü İsrail gibi öldüreceksin kimsenin sesi çıkmayacak.

Duvarın köşesinde babasının kucağına sığınan on iki yaşında ki çocuğun tam göğsüne nişan alacaksın babasının kollarında can çekişirken çocuk bütün dünyaya göstereceksin ne demekmiş insanca savaş. Buldozerlerle girmelisin evlerin kapısından, mülteci kamplarına düzenlediğin operasyonlarda gelmeli ölüm. Taş atan çocuklar için top atan tanklar bulundurmalısın. Ördüğün 15 metrelik duvarın arkasında görünmez nasıl olsa zulmün. İnsanlık seni anlayışla karşılayacaktır nasıl olsa.

Öldürdün mü İngiliz gibi öldüreceksin kimsenin sesi çıkmayacak.

Bir centilmen tavrı içerisinde ve bütün zamanların en kahpe şekliyle daima arkadan vuracaksın sinsice kahpece.

Öldürdün mü işte böyle öldüreceksin işlenecek bir karış toprağa, içecek bir yudum suyu olan her bir coğrafyanın senin olması için meclis kararları çıkaracak oturduğu toprağına, içtiği suyuna göz koyduğun insanları zalimce, hunharca ama mutlaka yasal bir şekilde öldüreceksin. Ölümü yasallaştıracaksın.

Öldürdün mü onlar gibi öldüreceksin.

Ebu Hureyre den rivayetle; Mal taşmadıkça, fitneler meydana gelmedikçe ve herç çoğalmadıkça kıyamet kopmayacaktır.

Orada bulunanlar herç nedir ya Resulullah diye sordular. 'O öldürmedir, öldürmedir, öldürmedir' diye buyurdular.

Abdullah bin Mesud dan rivayetle "Resulullah buyurdu ki; kıyametin kopmasına yakın zamanlarda öyle günler olur ki, o günlerde ilim kaldırılır, cehalet o günlere iner ve herç o günlerde çoğalır, herç öldürmedir.



OKULA MERHABA: UYUM VE GÜVEN YOLCULUĞU

ÖMER FARUK KONCA
EĞİTİMCİ



Her yeni eğitim yılı, bizler için sadece takvimde bir başlangıç değil; yepyeni heyecanların, umutların ve hayallerin de habercisidir. Okulun kapısından adım atan her çocuk, sadece kitaplarla değil; arkadaşlıkla, paylaşmayla, keşifle ve güvenle tanışmaya gelir.

Biz eğitimciler için en önemli süreçlerden biri, öğrencilerimizin okula güvenle ve mutlulukla uyum sağlayabilmesidir. Okula uyum, yalnızca derslere alışmakla sınırlı değildir.

Bir çocuğun sabah çantasını sırtına alıp yüzünde bir gülümsemeye sınıfa gelmesi...
Öğretmenine güvenle bakabilmesi...
Teneffüslerde arkadaşlarıyla oyunlar oynaması...
İşte hepsi bu sürecin çok değerli parçalarıdır.

Bu yüzden biz, her öğrencimizi sadece akademik bir birey olarak değil; hisleri, heyecanları ve umutları olan birer küçük yol arkadaşı olarak görüyoruz. İnanıyoruz ki: Bilgi, sadece teknolojiyle değil; güven, sevgi ve aidiyetle anlam kazanır.

Elbette her başlangıç biraz heyecanlı olabilir.

Yeni sınıflar...

Yeni yüzler...

Kurallar...

Zaman zaman minik kaygılar...

Bu noktada velilerin desteği çok kıymetli. Sabah çocuğunuza "Bugün seni okulda harika şeyler bekliyor" diyerek onu uğurlamanız, bütün gününü olumlu etkileyebilir. Çocuklar, sizden aldıkları güveni, kalplerinde taşıyarak okulda kendilerini daha güçlü hissederler.

Unutmayalım; uyum sürecinde atılan her küçük adım, gelecekteki büyük başarıların temelini oluşturur. Bilgi çağında yaşayan çocuklarımızın gözlerindeki o ışıltı bize hep şunu hatırlatır: Gerçek başarı, onların güvenle "Ben buradayım" diyebildiği bir ortam oluşturabilmektir.

Sonuçta okul, sadece ders kitaplarının açıldığı bir yer değil; minik kalplerin hayata hazırlandığı, arkadaşlıkların kurulduğu, hayallerin gerçeğe doğru yol almaya başladığı bir mekândır. Bir eğitimci için en büyük mutluluk da, öğrencilerinin bu yolculukta güvenle ilerleyip kendilerini "okulun değerli bir parçası" olarak hissetmeleridir.



NEDEN Mİ EĞİTİMDE BAŞARILI OLMAMIZ ZOR?

RİDVAN AKLAN
EĞİTİM YÖNETİCİSİ & YAZAR

Bugün sınıflarımız 24 kişilik, akıllı tahtalar her yerde...

Ama 50-60 kişilik köy sınıflarında, tek öğretmenin her yaş grubuna ders verdiği dönemlerden daha kaliteli bilim insanları yetişiyordu.

Unutmayalım: Toplumsal huzurun ve gerçek başarının anahtarı, idealist öğretmenlerdir.

Değerli dostlar, her ne kadar kendi kendimize dertlendiğimizi düşünsem de öncelikle eğitim gibi önemli bir konuyu gerekirse yediden yetmişse herkesin dert etmesini ve artık herkesin kendine bir çeki düzen vermesi gerektiğini düşünüyorum.

Çünkü artık tarif ve açıklamaya ihtiyaç duymaksızın hepimizin net biçimde gördüğü bir gerçek var: Eğıtimsiz toplumlar hızla çöküşe sürükleniyor.

Peki sorun bu kadar açıkken çözüm de olmamalı mı?

Kesinlikle evet. Zaten öğretmenlerin en iyi bildiği şeylerden biri de şudur: Soruyu anlamak, çözmenin yarısıdır. Geri kalan kısmı ise bildiklerinizi uygulamaktır.

Konumuza gelecek olursak; madem sorunumuz belli, madem bu gidişle eğitimde başarılı olamayacağız, o halde çözüme gerekirse topyekûn odaklanmak zorundayız.

Örneğin çözümün en büyük, hatta belki de tek faktörü öğretmendir.

Peki, öğretmen eksiğimiz mi var?



Kesinlikle hayır! Aziz Sancarların ve onun gibi nice değerlerin yetiştiği yıllarda sınıflar 50–60 kişilikti. Hatta bir tek öğretmen, koca okulun tüm yaş gruplarına aynı sınıfta ders verirken bile başarı sağlanabiliyordu. Ne sınıflar moderndi ne de öğrenciler eşit kapasitede ve az sayıdaydı. Üstelik özellikle köy okullarında hademenin, öğretmenin ve müdürün görevini çoğu zaman tek bir kişi, yani öğretmen üstlenirdi.

Peki o zor günlerin yetiştirdiği bilim insanlarımız ve nice değerlerimize rağmen, bugünlerde neden her şeyin kalitesi düşüyor? Öyle ya, “Akıllı tahtalarımız var” diyoruz. “Bunlarla donanımlı öğretmenlerimiz var” diyoruz. “Sınıflarımız 24 kişilik” diyoruz. Üstelik aynı sınıfta dört farklı yaş grubu da yok.

O halde neden?

İşte on önemli nedene şimdi geliyorum...

Biz en büyük yanlış öğretmeni seçerken yapıyoruz. Sadece puanı yettiği için öğretmenlik seçenlerin oranı, gerçekten öğretmen olmak isteyenlerin oranından çok daha yüksek. Hani eski Türk filmlerinde de konu olurdu: Kahvehanelere amele bulmaya geldiklerinde, sorarlardı işçi adaylarına “Ne iş yaparsın?” diye.

Cevapların birçoğu şöyle olurdu: “Ne iş olursa yaparım abi...”

Bugünün dünyasında amelelerin bile artık branşlaştığını, sadece belli işleri yaptığını görmek sevindirici. Ama maalesef hâlâ öğretmeni adaylarının, sadece puanı yettiği için heyecanı, huzuru, öğretme aşkını, sabrı ve en önemlisi sevgiyi düşünmeden öğretmen olup sınıfları doldurması, eğitime onarılması güç yaralar açıyor.

Ne yapıp edip mutlaka ama mutlaka öğretmeni adaylarını daha dikkatli seçmeliyiz. Belki bu eğitimi ilkokuldan itibaren başlatmalıyız. Gerekirse sayı az olsun, gerekirse yine sınıflar 60 kişilik olsun, hatta gerekirse kara tahtaya geri dönelim. Ancak öğretmen, gerçek manada görevini yapmak isterse emin olun; sadece matematik başarısı değil, toplumsal başarı ve huzur da fazlasıyla geri dönecektir.

Beyne ve göze verdiği zararı bile bile öğrencileri akıllı tahtalara ve internete yönlendirmekten de ancak dikkati üzerine toplayacak idealist öğretmenler bizi kurtarabilir.

“İyi de hocam, öğretmenlerin yaşam şartları da ortada; belki bu sebeple öğretmenlik adayların en son tercihi ya da mecburi puan tercihi oluyor” diyenleri de duyuyoruz. Bu konu farklı bir muamma. Ancak kısaca şunu söyleyebilirim: İşini iyi yapan herkes gibi, öğretmenlerimiz de layıkıyla bu işi yaptığında görüyoruz ki birçoğu bugün de istedikleri standartlara ulaşabiliyor.

Ve emin olun; öğretmenliği iş olarak değil, bir yaşam biçimi olarak seçmiş insanlar için bu tür şikâyetler çoğu zaman en son sıralarda bile yer almıyor.





EĞİTİMDE MÜZAKERE VE DİYALEKTİK: İSLAMİ İLİMLER MİRASI

MEHMET YILDIRTAN
ARAŞTIRMACI & YAZAR

**Bilgi tek taraflı
aktarılmaz, bereketli
olur.**

**Soru, tartışma ve
istişare; hem aklın hem
kalbin yolunu açar.**

**Kur'an ve Sünnet'ten
fıkıh ve kelama kadar,
"müsademe-i efkâr"
yani fikirlerin
çarpışması, ilmin
bereketinin anahtarıdır.**

Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin hepsinde bilginin aktarımı en asli hedeftir. Bu maksadın hasıl olması için pek tabii ki bilgiye sahip olan bir hoca ve bilginin alıcısı olan bir talebenin varlığı söz konusudur. Bu ilişki ekseriyetle monolog ve tek yönlü bir akış biçiminde olsa da, bundan farklı olan diyalojik ve interaktif bir eğitimin de verimlilik açısından çok ciddi bir artı değer üreteceğini söyleyebiliriz. Bu bağlamda bilginin ortaya çıkışında müzakerenin ve diyalektik epistemolojinin öneminden bahsetmek, pedagojik formasyonu belirlemek için gerekli felsefi altyapıya dair bir vizyon sağlayacaktır.

Ölçülü Müzakere

En baştan belirtmek gerekir ki, ilim talibi olanlarla yapılacak müzakerede mutlak bir eşitlik, koşulsuz bir diyalog tabii ki mevzu bahis değildir. Gerçeklikten kopuk bir mutlak özgürlük ve diyalog kutsamasının hem Batı eğitim tecrübesinde hem de günümüzdeki pek çok örnekte ne gibi absürt hatta tehlikeli sonuçlar doğurduğu aşikar. Makul ölçülerle mukayyed bir müzakere kültürü ise, hem verimli hem de bereketli bir muhassal elde etmemize vesile olacaktır.



Öğrencinin öğretmene teknik bilgi açısından ihtiyacı malum. Lakin eğitimin aynı zamanda bir metafizik inşa olması, edeb ve terbiyeyi de ehemmiyetli kılıyor. Âdâba eşlik eden, çerçevesini aşmayan bir müzakere, diyalog, soru-cevap hatta münâzara kültürü hem teknik verimliliğe hem de mânâyı çoğaltan bir berekete kapı açacaktır.

Sadece hoca ve talebe arasında değil, bir bilim cemaatinin eş konumlu üyeleri için de müzakere, diyalektik, tartışma, ihtilaf ve reddiye kültürünün verimli ve bereketli olacağı aşikar. Zaten bu diyalektik ilerleme hem dînî ilimler hem de felsefe-bilim tarihinde sarahaten gözlemlenebilir. Ekseriyetle bilimsel gelişmelerin – özelde de bilim devriminin- eleştirel perspektif ve paradigmatic sorgulamalar neticesinde gerçekleştiğini görebiliyoruz.

Bu konuyu dînî ve felsefî ilimler çerçevesinde değerlendirerek derinleştirmeye çalışacağız.

Kur'ân ve Sünnet'in Diyalektiği

Tedricen nazil olduğunu bildiğimiz Kitâb-ı Mûbîn, muhataplarıyla direkt konuşan, bazen onların sorularına cevap veren bazen de direkt soru soran bir metindir. Peyderpey nazil olması, onun dinamik bir şekilde anlaşılıp hayata aktarılması ile alakalıydı. Muhataplarıyla kurduğu bu diyalog ilişkisi onu hem anlaşılır kılar hem de edebî icâzın bir parçasıdır. Kur'ân okunurken, bu kanlı canlı hitap muhakkak hissedilir. İçkin tecrübeyi anlamlı kılan aşkın bir kelimeler oluşu, onun diyalektik tarafını ortaya koyar.

Benzer bir durum, Sünnet-i Seniyye için de geçerlidir. Rasullah (s.a.v)'in Kur'an'da ifade edilen talim, tebyin, tezkiye gibi görevleri Kur'ân'ı tefsir ve temsil edişinin çeşitli cihetleridir. Kur'ânî ilkelerin müesses olması, bireysel ve toplumsal düzlemde tezahür etmesi, Kur'ân ve Sünnet arasındaki diyalektik bütünlük ile mümkündür.

Rasulullah (s.a.v) ile ümmeti arasındaki eğitim ilişkisinde de bereketli bir muhavere bahsedebiliriz. Kendisine sorulan sorulara bıkmadan cevap verirken bazen kendisi de soru

sorarak dinleyicilerle dinamik bir ilişki kurar. Pek tabi ki görevi gereği ümmetine mürşitlik ederken onların yaptıklarına karşılık verdiği tepkiler de diyalojik bir ilişkinin sonucudur. Sünnet'in teknik tanımında kullandığımız "takrir" yani O'nun verdiği onay da, insanların yaptıklarını eleştirmeyip onaylamasıyla sünnete dahil olan olgular ile ilgilidir. Sünnet'in teşekkülünde şahit olduğumuz bu hususlarda yoğun ve etkin bir diyalektik pedagoji görüyoruz.

H.z.Peygamber (s.a.v)'in ümmetiyle kurduğu diyalog ilişkisinin bir tezahürü olan "takrir", aynı zamanda ümmet içinde düşünsel diyalektiği tesis edecek olan ilmî ihtilafın da meşruiyet kaynağıdır. Bu ilk ihtilaf sahabe arasında gerçekleşmişti. Rasullullah (s.a.v) Ahzab savaşı dönüşü hiç durmadan Beni Kurayza'ya sefer yapmak için ikinci namazının oraya varıncaya dek kılınmamasını emretmişti. Bir kısım sahabiler onun sözünün zahirine uyarak namazı kılmazken bir diğer kısmı sözdeki maksada binaen geç kalmayacak şekilde namazı eda ettiler. Bu H.z.Peygamber (s.a.v)'e aktarıldığında iki kesime de bir şey demeyerek yani "takrir" ile makul çerçevedeki ihtilaflarını onaylamış oldu.

Sahabeler arasındaki bu anlayış farkı ve çok erken dönem olmasına rağmen ashabin İslami ilimlerdeki fakülteleşme temayülü de, İslamî ilimlerin diyalektik birikiminin başlangıcını teşkil ediyordu. H.z. Ömer ve H.z. Ebubekir'in istişareleri ve ictihadları, H.z. Aişe'nin bazı sahabeleri tenkid etmesi ve bunlara benzer pek çok çeşitlilik, ashab içerisinde ilmî diyalektiğe örnek olarak verilebilir.

İslamî İlimlerin Zengin Birikimi

Bilginin husule gelmesinde diyalektik sürecin ne kadar etkili olduğunu sayısız bağlamlarda ve örneklerde görebileceğimiz bir alan olarak İslamî ilimlerin birikimi, bunu evveliyetle ıstılahî zenginliğiyle gösteriyor. Cedel, reddiye, müzakere, mukabele, mübahese, suâlât, ihtilaf, ıftirak, münazara, hilâfiyyât ve daha niceleri... Bu minvalde İslamî ilimlerin çeşitli disiplinlerinde müzakere ve diyalektiğe dair epistemik imkanlara ve nazarî mekanizmalara kısa kısa değinebiliriz.



Kıraat ilminde Rasulullah (s.a.v) ile Cebrail (a.s) arasında yapılmış olan “mukabele”, bu ilmin eğitiminde teyit, tashih ve kıraat usullerinin teselsülen korunması açısından merkezde yer alıyor. Keza kıraat vecihleri ve aralarındaki ihtilaflar, musiki ve icaza katkı verdiği gibi, sunduğu anlam katmanları ile tefsir ilmine de lisânî bir imkan alanı sağlamaktadır.

Tefsir ilminde özellikle ayetler ile olaylar arasındaki diyalektik bütünlük, ayetlerin anlamını ve bağlamını dakik bir şekilde tesbit etme adına kritiktir. “Esbab-ı nüzul” rivayetleri işte bu çerçevede karşımıza çıkar. Sadece ayetler ve rivayetler arasındaki ilişki değil, Kur’anın kendi iç hermenötiği de verimli bir diyalektik zemin oluşturur. Tefsir ilmi, bir bilimsel disiplin olarak kendinde bir değere sahip olmakla beraber diğer islamî ilimlerin bilgi üretiminde de yöntemin bir parçasını teşkil eder. Hem dînî hem de dünyevî ilimlerle kurduğu bu diyalojik ilişki de onun kapsamını genişletmiştir. Hatta tefsir ilmi, bir allamenin (polymath) bütün dînî ve felsefî birikimini ansiklopedik ve muhalled biçimde paylaştığı bir alan olmuştur. Tefsirde cari olan ilmî ihtilafların Kur’an’ı anlama ve yorumlama açısından nasıl ufuk açacağı ise aşîkardır.

Hadis ilminde, kıraat ve arz gibi öğrencinin hocadan teyit aldığı tahammül yöntemleri vardır. Hadis tenkidi için elzem olan, talebelerin hocalara raviler hakkında soru sorduğu “suâlât” geleneği de keza rical literatürünün oluşumunda diyalektik bir mekanizma işlevi görmüştür. Hatta ravilerin durumları ile alakalı fikir ayrılıkları, çeşitli yönlerden ravileri incelemeye ve daha tafsilatlı bilgi edinmeye, hadis ravisinin zayıf ve kuvvetli yönlerini daha incelikli tesbit etmeye vesile olmuştur. Hadis şerhleri söz konusu olduğunda ehl-i hadisin fıkıh ve kelam alimleri ile olan okuma farklılıkları ve tartışmaları da anlam zenginliğine katkıda bulunmuştur.

Din bilimleri arasında hassaten Fıkıh ve Kelam, nass ve olgu arasındaki bağlantıyı kurlarından ötürü özsel olarak diyalektik bir karaktere sahiptirler.

Fıkıh ve usul-i fıkıh disiplinleri, diyalektik bilgi üretiminin ve müzakere kültürünün en verimli şekilde müesses olduğu alanlardır. Fıkıhta, nassların sabitliğine mukâbil, olay ve olguların değişkenliği, bizatihi ictihad ameliyesine diyalektik bir dinamizm veriyor. Bunun yanında fıkıhçıların “İhtilaf rahmettir” hadîs-i şerifi mucibince ameli konularda ihtilaftan çekinmemeleri de fıkıhın bilimsel cemaatine verimlilik ve üretkenlik vermiş oluyor. Fıkıh ilminin parlayan yıldızı İmam Ebu Hanife, bir eğitimci olarak da, derslerinde müzakere yapar, müsademe-i efkârın bereketinden istifade ederdi. Nitekim kendi coğrafyası bir nevi “soru/problem” fabrikasıydı. Bu yüzden henüz gerçekleşmemiş olayları öğrencileriyle beraber temrin amaçlı fıkhen değerlendirmesi, eğitim tarzının diyalektik ve müzakereci bir yapı arzettiğini gösteriyor.

İmam Şafii, nazarî seviyesi gayet yüksek ilk usul metnini kaleme alırken, kendi usulünü Malikî ve Hanefî yöntemin kaidelerine itiraz ederek inşa ve beyan etmişti. Daha sonra Hanefî ve Şafii bilim cemaatlerinin daha sıkı ve eleştirel ilişkiler kurmasıyla oluşan “memzuc(eklektik) yöntem” de bir nevi diyalektik bir kazanımdır.

Fıkıhın mezhebleşme sürecinde Kûfe ve Hicâz bölgelerinin ilmî yaklaşımlarını ifade etmesi bakımından “ehl-i rey” ve “ehl-i hadis” diye ayrılan iki paradigma, yukarda işaret ettiğimiz ihtilafları da kapsayacak bir ekolleşme farklılığını ifade ediyor. Bu iki kampın oluşumunda coğrafya ve bilgi arasındaki diyalektik ilişkiyi de görebiliyoruz. Bu okulların tartışmaları ve konsensusları da, başta fıkıh olmak üzere pek çok ilmî disiplinde kayda değer bir çeşitlilik ve diyalektik ilerleme sağlamıştır.

Kelam ilmi, hem inanç esaslarını aklen temellendirmesi hem de daha sonra bir metafizik araştırmaya dönüşmesi bakımından, diyalektik epistemolojinin en iyi örneklerinden birini sergiler. İlk dönem kelamcılarının, Arap dilinin imkanları üzerinden gelişen tartışmalarda aldıkları pozisyonları tahkim etmeleri, cedelî bir tarzda gerçekleştiriyordu. Bizatihi diyalektik yöntemin



kendisi olan “cedel”, ilm-i cedel şeklinde ayrı bir disiplin olarak da incelenmiştir. Mesela “İlm-i hilaf”ekseriyetle fıkıh içi tartışmaları incelerken, ilm-i cedel biraz daha geniş bir kapsama sahiptir. Daha sonraları “ilm-i münazara” adıyla da eserler verilmiştir. Bu doğrultuda tartışma ve ihtilafların sadece teknik ve biçimsel tarafını değil, ahlakî ve nezaket yönünü de dikkate alan incelikli disiplinlerin ve sanatların ortaya çıktığını görüyoruz.

İslami ilimler tarihine baktığımızda diyalog, soru-cevap, tartışma merkezli eserlerin çokluğu da göze çarpıyor. Fıkıh, kelim, tasavvuf, nahiv, edebiyat, tarih ve siyaset gibi pek çok alanda mevzubahis minvalde bir diyalektik yazım tarzını görüyoruz. Bir tür olarak “Mesâil ve Cevâbât” literatürü bütün İslami ilimlerde yaygındır.

İslam alimleri arasındaki diyalog ve tartışmaların, bazen mektuplaşmalar şeklinde de gerçekleşmesi diyalektik verimliliğin tarihe geçen ikonik örnekleridir. Ebu Hanife-Osman el-Betti, Malik-

Leys b. Sa'd, Şafii-Ahmed b. Hanbel, Konevi-Tusi, İbn Rüşd-İbn Tufeyl ve bunlar gibi nicelerini misal olarak verebiliriz.

Hasılı-ı Kelam

Bütün bu aktardıklarımız üzerinden şunu rahatlıkla tesbit edebiliyoruz ki İslami ilimler tarihi, hem bilginin diyalektik ortaya çıkışı açısından hem de bir eğitim yöntemi olarak müzakere kültürüne sahip olması bakımından çok zengin bir birikime sahiptir. Gerek teknik ve formel yönden gerekse edeb ve ahlak cihetinden diyalektiğin maddi verimliliğini ve müsademe-i efkârın manevi bereketini İslami ilimlerin serüveninde müşahade edebiliyoruz. İslami ilimlerin epistemolojik hiyerarşisinin her aşaması –Kur'an, Sünnet, Sahabe ameli, müdevven disiplinler- bu açıdan derin bir hikmet perpseptifi sağlıyor.

Bir sonraki yazıda diyalektik ve müzakerenin felsefe-bilimsel incelemesini yaparak konuyu derinleştirmeye devam edeceğiz.





SINIFTA VAR, HAYATTA YOK: YABANCI DİL ÇIKMAZI

SEBAHATTİN KAZAZ
EĞİTİM DANIŞMANI

**Dil öğrenmek değil,
dilde yaşamak!**

**İngilizce ders değil,
iletişimdir.**

**Gramer değil, cesaret
kazandır!**

Dil edinilir, ezberlenmez.

**Hata korkusu değil,
konuşma özgürlüğü!**

**Dil, sınıfta değil hayatta
öğrenilir.**

Yabancı dil öğrenimi, küreselleşen dünyada bireylerin en önemli yaşam becerilerinden biri hâline gelmiştir. Ancak yıllardır verilen binlerce saatlik İngilizce dersine rağmen, öğrencilerimiz hâlen iletişim kurmakta zorlandığı apaçık bir gerçektir. Peki ama neden? Sık sık yaptığım gibi o günün uzun teneffüsünde de koridorlarda dolaşıyor, öğrenciler ile samimi sohbetler yapmaya gayret ediyordum. 4. sınıfların bulunduğu koridoru ziyaretimde, her zamanki gibi kimi öğrencinin gülümsemesine, kimilerinin yanıma gelip bir soru sorarak benimle iletişim kurma isteklerine, bazılarının ise utangaç tavırlarıyla köşeden ilerlememelerine şahit oluyordum. Sınıflardan birinden hızlıca çıkan Efe isimli öğrencim beni görünce biraz yavaşladı ve her zamanki gibi gülümsemesiyle beni selamladı. Ben de kendisine “Good morning Efe” diyerek o an aklıma gelen bir selamlaşmayı başlatmak istedim. Beni gayet iyi duyduğuna emin olduğum Efe’nin yüzündeki ifade değişti ve yüzüme şaşkın bir bakış attı, ancak bir şey söylemedi. Belki de gözlerindeki ifade ile bir şeyler söylemek istiyordu. Ben devam ettim: “How are you Efe?” Efe gözlerini koridorda gezdirerek -sanki yanlış bir şey yapmış ve koridorda bu duruma şahit olan var mı endişesiyle- yüzüme tekrar baktı. Ben yine devam ettim: “How is school going?” Efe yine yüzüme anlamsız bir bakış atarken tek bir kelime dahi söylemedi.



Bu sırada birkaç öğrenci de çevremizde belirmiş ve meraklı gözlerle bizi izlemeye başlamıştı. Tesadüf bu ya, Efe'nin İngilizce öğretmeni de oradan geçerken duruma vakıf olmuştu. Biraz mahcubiyet, biraz şaşkınlık içinde "Efecim, cevap versene öğretmene" diye müdahalede bulundu. Efe yine gözüne bakıyor ve hiçbir şey söylemiyordu. Öğretmeni sorularımın son ikisini tekrarlayarak: "Efecim, sen bunları biliyorsun, hadi söylesene" dedi. Ben de öğrencinin mahcubiyetini görünce dizlerimin üzerine çömelip Efe'nin yüzü ile yüzümü aynı hizaya getirerek kendisine güven vermeye çalıştım. Efe'nin başlangıçtaki neşe dolu hâlinin gittiğini, yerine sorgudaki bir suçlunun hâlinin geldiğini görmek beni de çok etkilemişti. "Efecim, sen bunları biliyorsun ancak ben okul müdürün olduğum için heyecanlandın. Hadi git, arkadaşlarınla oynamaya devam et, sonra sohbetimize devam ederiz" diyerek bu gergin (!) atmosferi dağıtmak istedim. Öğrencimiz üzgünce oradan uzaklaşırken öğretmeni de mahcup olarak: "Efe bunların hepsini biliyor hocam" diye tekrar etti.

Evet, ben de biliyorum ki Efe sadece bunları değil, daha çoğunu biliyordu. İngilizce notları, quizler, etkinliklerde bunları gösteriyordu. Çoğu öğrencim gibi o da kendilerine verilen emeğin karşılığını veriyordu. Yürüyüşüme devam ederken, artık koridorlardaki öğrenci hareketliliğini göremeyecek kadar dalıp gitmiştim. Verilen selamların, gülümsemelerin kaçını göremediğimi bile hatırlamıyorum. Ben de en az Efe kadar şaşkındım. Biz ne yapıyorduk? En iyi öğretmenlerle, öğretmen eğitimleriyle, eğitim materyalleriyle standartlar üzeri bir eğitim-öğretim veriyoruz diye düşünüyordum. Peki, öğrencim bana bildiği halde niçin cevap vermemişti?

Efe, pek çok kez okul müdürünü koridorda görmüş ve onunla selamlaşma pratiğini yapmıştı, hatta yanına giderek oradan buradan sorular sorma becerisini kazanmıştı. Peki, sorun neydi? Düşüncelerimi, yaptığım görüşmelerle birleştirince Efe'nin şaşkınlığına sebep olan faktörlerin şunlar olduğu sonucuna vardım: Efe, şunları düşünmüş olabilirdi. Müdürümüz niçin İngilizce konuşuyor? Hiç müdür İngilizce konuşur mu? Acaba özellikle bana niçin İngilizce soru sordu? Bir hata mı yaptım? Beni sınav mı yapıyor? İngilizce notum mu düşük geldi? Ödevimle ilgili bir konu mu oldu? Annem okula mı geldi? Hem burası sınıf değil, sınıfın dışında İngilizce konuşmak niye? Ben sınıfta, derste bu konuların alâsını bilir ve cevap veririm ama niye dışarıda bunları soruyorlar?

Matematik sormadıkları gibi İngilizce de sormamalılar... Tabii ki bunların tamamı benim tahminlerim. Efe'nin İngilizceyi bir iletişim aracı olmaktan çok bir ders olarak görmesi bütün bunlara sebep olsa gerektir. Belki de arkadaşları arasında hata yapmaktan korktuğu için cevap vermekten çekinmişti.

Peki, başka ülkelerde durum nasıl? Birkaç yıl sonra Cezayir'den bir aile, okulumuza başvuruda bulundu. İki kız çocukları vardı. Biri Türkçeyi biraz biliyordu. "Biraz" dediğim, bizimle iletişim kuracak, kendini ifade edecek ve neredeyse aile ile aramızda tercümanlık yapacak kadar. Nasıl öğrendiklerini sorduğumda: "TV dizilerinden, internetten" diye cevap verdi. İki ay sonra programlarda eksiksiz Türkçesi ile sahne almaya başlamıştı.

Tunus'ta Uluslararası Maarif Vakfı Okullarının yöneticiliğini yaparken öğrencilerimden birçoğunun hiçbir okul dersi almadan Türkçeyi iyi derecede konuştuğuna şahit olmuşum. Hatta 7. sınıflardan bir öğrencim Türkçe hikâyeler yazıyordu. Hiçbir Türkçe dersi almamıştı. Şu an Türkiye'de iyi bir üniversitede okuyor ve benimle iletişimi devam ediyor. Daha ilerisi, işe yeni başlayan bir personelim bana; "Hocam, Tunus'ta kuymak yapmak için peyniri ve mısır ununu nereden buluyorsunuz? Biliyorum ki onlar özeldir" demişti. Soruyu Türkçe sorunca şaşkınlığımdan soruyu bir kez daha tekrarlattım. Evet, kendisi Tunuslu; Arapçanın yanında Fransızca ve Türkçe, biraz Rusça ve biraz da İspanyolca biliyor. Ayrıca Türk kültürünü, müziğini, yemeklerini, yemeklerin içinde kullanılan malzemenin özelliğini nereden öğrendiğini artık biliyorsunuz; televizyon ve İnternet... Geleneksel müfredatın dışında, öğrencilerin kendi seçtiği içerikler yoluyla dil edinimi daha kalıcı olduğu ortadadır.

Örneklerdeki kişilerin bizim insanımızdan farkları nedir? Hem bunların çoğu ileri yaşlarda dil öğrenmeye çalışanlar, yani dil öğrenmeye en uygun yaş olan 0-10 yaş arası öğrenciler değiller. İşin herkes tarafından kabul edilen yönü olan "Maruz bırakmak" konusunun değerlendirmesini sizlere bırakıyorum. Benim meselem bunun ötesinde...

Dilin özelliğine göre dil edinimi için 1000-2000 saatlik dersin yeterli olduğu dil bilimciler tarafından ifade edilmektedir. Türkiye'de üniversite bitimine kadar 1500 saate yakın ders İngilizce dersi veriliyor



iken hâlen o dili kullanarak iletişim kuramayışımızı ciddi olarak ele almanın zamanı gelmiştir zannedersem. Velilerin onca masrafları ve giden en kıymetli değerimiz olan zaman ile özel okulların, yabancı dil yayınları ile isteyerek veya istemeyerek kültür emperyalizminin etkisi altında kalması hususları ise çok daha ciddi konular olsa gerektir.

Ben, İngilizcenin bir ders olmadığına, hatta bir ders olarak imtihanının yapılmaması gerektiğine inanıyorum. Bir filolog gibi dil öğretim yöntemlerini veya çözüm yollarını sunma hadsizliğine düşmek istemem. Ancak tecrübemle; dilin bir iletişim aracı olduğu konusunun oturmadığını, henüz sistemimizin buna uygun tasarlanmadığını, yöneticilerimizin ve öğretmenlerimizin bunu tam olarak anlamadığını, dil ediniminin hâlihazırda bir sınıf içi faaliyet/ders olarak görüldüğü gerçeğini dil öğretimimizdeki en önemli sorunlar olarak söyleyebilirim. Hata yaptığı için korkutulan öğrenci dili sevmez, edinime meyledemez. Sistemimiz öğrenciyi bir yarış içine soksa, velilerin not beklentisi bir baskı oluştursa da not için, geçmek için, ortalamayı yükseltmek için dil edinilemez. Gramer, telaffuz hatalarına karşı öğretmenlerin, arkadaşlarının, toplumun gösterdiği tepkiler, özellikle ergenlikte dili kullanma isteğini azaltmaktadır. Ayıplanma korkusu dil öğrenmekten öğrenciyi uzaklaştırmaktadır. internet... Geleneksel müfredatın dışında, öğrencilerin kendi seçtiği içerikler yoluyla dil edinimi daha kalıcı olduğu ortadadır.

Örneklerdeki kişilerin bizim insanımızdan farkları nedir? Hem bunların çoğu ileri yaşlarda dil öğrenmeye çalışanlar, yani dil öğrenmeye en uygun yaş olan 0-10 yaş arası öğrenciler değiller. İşin herkes tarafından kabul edilen yönü olan “Maruz bırakmak” konusunun değerlendirmesini sizlere bırakıyorum. Benim meselem bunun ötesinde...

Dilin özelliğine göre dil edinimi için 1000–2000 saatlik dersin yeterli olduğu dil bilimciler tarafından ifade edilmektedir. Türkiye’de üniversite bitimine kadar 1500 saate yakın ders İngilizce dersi veriliyor iken hâlen o dili kullanarak iletişim kuramayışımızı ciddi olarak ele almanın zamanı gelmiştir. zannedersem. Velilerin onca masrafları ve giden en kıymetli değerimiz olan zaman ile özel okulların, yabancı dil yayınları ile isteyerek veya istemeyerek kültür emperyalizminin etkisi altında kalması hususları ise çok daha ciddi konular olsa gerektir.

Ben, İngilizcenin bir ders olmadığına, hatta bir ders olarak imtihanının yapılmaması gerektiğine inanıyorum. Bir filolog gibi dil öğretim yöntemlerini veya çözüm yollarını sunma hadsizliğine düşmek istemem. Ancak tecrübemle; dilin bir iletişim aracı olduğu konusunun oturmadığını, henüz sistemimizin buna uygun tasarlanmadığını, yöneticilerimizin ve öğretmenlerimizin bunu tam olarak anlamadığını, dil ediniminin hâlihazırda bir sınıf içi faaliyet/ders olarak görüldüğü gerçeğini dil öğretimimizdeki en önemli sorunlar olarak söyleyebilirim. Hata yaptığı için korkutulan öğrenci dili sevmez, edinime meyledemez. Sistemimiz öğrenciyi bir yarış içine soksa, velilerin not beklentisi bir baskı oluştursa da not için, geçmek için, ortalamayı yükseltmek için dil edinilemez. Gramer, telaffuz hatalarına karşı öğretmenlerin, arkadaşlarının, toplumun gösterdiği tepkiler, özellikle ergenlikte dili kullanma isteğini azaltmaktadır. Ayıplanma korkusu dil öğrenmekten öğrenciyi uzaklaştırmaktadır.

Bu fikirlerimizi destekler mahiyette British Council ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) bir rapor yayınladı. Kendi tecrübelerime paralel şekilde, British Council ve TEPAV raporunda da şu tespitler öne çıkıyor:

1. Yabancı dil eğitimi daha küçük yaşlarda başlatılmalıdır.
2. Dilin kullanımı konusunda öğrenci rahatlatılmalı, hata yapma korkusu minimize edilmelidir.
3. Ezberci yaklaşımdan uzaklaşılmalı, gramer zorlamalarından kaçınılmalıdır.
4. Sınıf içi oturma düzenleri, iletişimi kolaylaştırıcı grup veya ekipler şeklinde olmalıdır.
5. Kitaplar, müfredat bir iletişim becerisini kazandırmak üzere kurgulanmalı; bir ders müfredatı şeklinde düşünülmemelidir.
6. Öğretmenler sayı ve kalite olarak yeterli olsa da sistemi ve öğretmenleri yönlendirme, rehberlik etmede reforma ihtiyaç vardır.
7. Hizmet içi eğitimlerle beceri temelli dil eğitimi konusunda yetkinlikleri artırılmalıdır.

Bebeğimizin dil edinimi sürecinde hatalarını yüzüne vurmamız, ayıplamamız, not da vermeyiz, değil mi? Dil öğrenmek bir ders değil, bir yaşam biçimidir. Eğer öğrencilerimizin dili edinmesini istiyorsak, öncelikle İngilizceyi ders olmaktan çıkarmalı, öğrencinin hata yapma korkusunu ortadan kaldıracak önlemler almalıyız.

Yoksa İngilizce derslerinde film, haber, belgesel izlese daha mı iyi sonuç alırız.



GEÇMİŞİN SESİNİ YAZMAK: TÜRK MÜZİĞİ TARİHİ ÜZERİNE SORGULAYICI BİR YOLCULUK

Doç. Dr. ERDAL KILIÇ
MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ



Tarih, çoğu zaman sessiz bir melodinin notalarını çözmek gibidir. Geçmiş, belgeler, kronolojiler ve anılar aracılığıyla yeniden inşa edilir; ancak bu inşa süreci yalnızca verilerin dizilimiyle sınırlı değildir. Her tarihçi, seçtiği bakış açısıyla, uyguladığı yöntemle ve kurguladığı anlatımla geçmişe kendi yorumunu ekler. Bu nedenle tarih, her şeyden önce bir anlatıdır—yalın bir dizilim değil, olaylara anlam yükleyen bir yorumlama çabasıdır. Peki, bu çaba müzik gibi soyut ve sözlü bir alan için ne kadar mümkün olabilir? Hele ki Türk müziği gibi usta-çırak ilişkisiyle kuşaktan kuşağa aktarılan bir gelenek söz konusu olduğunda, sorunun karmaşıklığı daha da derinleşir.

Her tarihçinin karşılaştığı temel sorun, gerçeği nasıl temsil edeceğidir. Tarih yazımı, sık sık “kesin olgulara” dayandığı düşünülen bir alan gibi görünse de, gerçekte seçici, yorumlayıcı ve kurucu bir eylemdir. Bu durum, müzik tarihi açısından daha da belirgindir. Çünkü müzik yalnızca notalardan ibaret değildir; toplumsal pratikler, estetik değerler, kültürel alışverişler ve kişisel deneyimler de onun ayrılmaz parçalarıdır. Müzik tarihini yazmak, yalnızca eserleri kataloglamak veya bestecilerin biyografilerini derlemek değildir; aynı zamanda bir anlam dünyasını, bir kültürel ve sosyal atmosferi çözümlemektir.

Geçmişin sesi, bugünün yankısıdır.

Tarih yazılmaz, duyulur.

Sessiz arşivlerden yükselen melodilerle geçmiş konuşur.

Müziğin tarihi, zamanı değil anlamı kaydeder.



Türk müziği özelinde bu sorunlar daha belirgindir. Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinde müzik, hem saray çevrelerinde hem halk arasında çok çeşitli biçimlerde yaşatılmıştır. Ancak bu zengin mirasın önemli bir kısmı sözlü aktarım yoluyla günümüze ulaşmıştır. Yazılı belgelerin sınırlılığı, araştırmacıyı sözlü geleneğin belirsizliğiyle yüzleştirir. Tarihçi, bir bakıma “sessiz arşivleri” konuşturmak zorundadır: mecmualar, güfte defterleri, seyir anlatıları veya hatıratlar gibi dolaylı kaynaklardan yola çıkarak bir bütün kurmaya çalışır.

Bu noktada tarihçi, hem aktarıcı hem kurgulayıcıdır. Parçalı verileri bir araya getirir, bir bütün oluşturur ve aynı zamanda kendi seçtiği yöntemle bu bütünlüğe anlam yükler. Böylece yazılan her müzik tarihi, sadece geçmiş aktarmakla kalmaz; bugünden geçmişe yöneltilen soruların da bir yansımaları sunar.

Buradan hareketle akla gelen sorular şunlardır: Türk müziği tarihi hangi ölçütlerle yazılabilir? Hangi kaynaklar güvenilir? Sözlü kültürün boşluklarını hangi yöntemlerle doldurabiliriz? Daha da önemlisi, bu tarih kim tarafından ve hangi amaçla

yazılmaktadır? Tarih her zaman belirli bir ideolojik ve kültürel bağlam içinde üretilir; Türk müziği tarihi de bundan bağımsız değildir. Kimi zaman millî kimliğin inşasında bir araç, kimi zaman modernleşme tartışmalarının sahnesi, kimi zaman da kültürel belleğin hesaplaşması olmuştur.

“Türk müziği tarihi yazılabilir mi?” sorusu, yalnızca teknik bir mesele değil, aynı zamanda metodolojik ve felsefî bir sorgulamadır. Geçmiş olduğu gibi yansıtmak mümkün müdür, yoksa elimizdeki her anlatı, bugünden kurulmuş bir kurgudan mı ibarettir? Kesin yanıt belki yoktur; fakat bu sorunun kendisi, bizi düşünmeye ve sorgulamaya sevk eder. Sonuç olarak, Türk müziği tarihini yazmak sadece arşivlerde titiz bir çalışma yapmak değildir; aynı zamanda geçmişle bugün arasında sürekli bir diyalog kurma çabasıdır. Bu çaba, tarihçinin hem bilimsel hem yaratıcı yanını ortaya çıkarır. En önemli katkısı ise şudur: Tarih, yalnızca geçmişin hikâyesi değil, bugünün sorularına verilen yanıtların bir yansımasıdır. Müziğin sesi, bu yanıtları duyurur ve geçmişle bugünle buluşturur.





ÖĞRETMENE DUYULAN SAYGI NEDEN AZALDI?

EMİN KEVEN
EĞİTİMCİ & YAZAR



Değerli okuyucularım, günümüzde yaşadığımız bu garip çağı düşündükçe içim burkuluyor. Sizin de burkulabilir. Maddi olarak eskiye nazaran daha iyi durumda olsak da para kazanma hırımız bir türlü doyuramadığımız o iç boşluğu doldurur sandık. Oysa yanıldık. O boşluk, lüks arabalarda, yatlarda, katlarda ve en pahalı telefonlarda kendine yer buldu.

İnsanlar zenginliği sadece parayla elde edilebilecek bir zirve sandı. Ne var ki, bu zirveye çıkanların birçoğunun gönlü fakir kaldı. Zengin bir sofrada ruhunuzu doyuracak bir lokma bulamazsınız. Her şeyi parayla satın alacağını sananlar, bitmeyen bir eşya yarışına girdi ve bu boşluğu her gün sosyal medyada bir üstünlük gibi paylaşarak doldurmaya çalıştılar. Ama nafi; gönül ve zihin hâlâ aç, hâlâ fakir.

Böyle bir toplumun fertleri eğitime, ilme, kitaba ve en nihayetinde öğretmene nasıl baksın? Onlara da maddi bir değer biçmeye başladılar. Değerlere, ahlaka, edebe, mecaz ve soyut olan güzelliklere maddi değer biçilemez. Kendisinden daha az kazanan bir öğretmeni, hâliyle ve tavırla küçümsemeye kalktılar. Elbette toplumun hepsi böyle değil ancak böyle olanların sayısı da az değil. Bazıları bilerek, bazıları gafletinden bazıları cehaletinden bazıları çıkarları uğruna böyle davranıyor olabilir. Her insanın kendine göre farklı bir durumu vardır.

**“Bir öğretmene
duyulan saygı,
aslında geleceğe
duyulan saygıdır.”**

**Yazı, değerlerin,
ahlakın ve ilmin
yeniden yücelmesi
için hepimize düşen
sorumluluğu
hatırlatıyor.**



Oysa insan, gönüllere girerse zengindir; verdikçe, yardım ettikçe büyür ve çoşar. Ne yazık ki, bu bakış açısı ilmin ve öğretmenliğin itibarını düşürdü. Oysa biz, "Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum." düsturuyla yetiştik. "İlim Çin'de de olsa gidin alın." diyen bir medeniyetin çocuklarıydık. İlim, Müslümanın yitik malıdır, nerede bulursa alır, derdik. Bu anlayış bizi yücelten şeydi. Lüks arabalara binmekle, dev yatlarla gezmekle insan-ı kâmil olunmaz; insanlık, ilimle, irfanla, gönül zenginliğiyle elde edilir.

Yatlar, katlar, imkanların en güzeli olsun! Ona da bir şey denmez ancak her türlü eşya, para, makam ilim ve ilim yolunda mücadele verenlerin önünde olamaz. Olmamalı. Önce makam, önce para değil önce insan, insanlık, dürüstlük, yardımlaşma, paylaşım, iç huzur, gözü doymuş insan dikkate alınmalı ve yüceltilmeli.

Omuzlarımızda taşıdığımız bu kutsal emanet zamanla yıprandı. Eskiden bir öğretmen geçtiğinde caddelerde oynayan çocuklar, gençler, esnaf saygıyla kenara çekilirdi. "Hoca geliyor! /Öğretmen geliyor!" sözünün içinde bir hürmet ve edep gizliydi.

Öğretmen sadece ders veren değil, ahlakı, erdemi ve maneviyatı temsil eden bir bilgeydi. Ancak sonra bir şeyler oldu. Önce büyüklerimizi, alimleri ve peygamberleri küçülttüler. Sözde eşitlik ve özgürlük adına, hürmet duygularını incittiler. Ardından sinemalar, ekranlar ve romanlar bizi alay konusu yapmak için yarıştılar. Bizleri "Hocanın dediğini yap, yaptığını yapma" diyerek, "Ele verir talkımı, kendi yutar salkımı" diyerek tiplerle küçülttüler. Ekranlara çıkan, ne olduğu belirsiz kişilerle bizi aynı kefeye koydular. Bizi derken tüm milli ve manevi değerlerden bahsediyoruz, şahıslardan değil.

Oysa bizler, ilmin ışığını taşımaya çalışan yorgun ancak inançlı ve derdi olan yolcularız. Bu saygısızlıkların özünde, sahip olduğumuz ilme ve onun temsil ettiği değerlere yönelik bir saldırı olduğunu aklı selim sahibi olup da anlamayan yoktur. Hoca'yı, öğretmeni, ilim ehlini, tüm manevi ve geleneksel olanı değersizleştirerek, onun temsil ettiği tüm güzel değerleri zedeleme peşindeydiler. Hoca ve onun şahsında tüm ilim ehli, İslami değerler, geleneksel ve milli değerler zedelendi, aşağılandı. Buna özgürlük ve demokrasi diyerek bir medeniyeti ayakta tutan değerleri sarmaya çalıştılar.

Sarstılar mı?

Her şey çok net ve izaha hiç ihtiyaç yok. Bugünün dünyasında her şey parayla ölçülüyor. Toplum olarak zenginliği, başarıyı ve mutluluğu maddi varlıklara endeksledik. Bu durum, bilgiye ve öğretmene

bakış açımızı da değiştirdi. Ebeveynler, çocuklarının "iyi bir meslek" sahibi olmasını istiyor ve bu "iyi"nin karşılığı genelde yüksek maaş ve lüks bir yaşam oluyor.

Bu denklemde, maaşı görece düşük olan öğretmenlik mesleği geri planda kalıyor. Ne yazık ki, hızlı tüketim kültürü ve internet, bilginin değerini de düşürdü. Bilgiye anında, birkaç saniyelik videolarla ulaşmak, kitap okumanın sabrını ve derinliğini ortadan kaldırdı. Bu durum, okuma alışkanlığını da azaltıyor ve bir öğretmenin konuyu enine boyuna anlatması sıkıcı bulunabiliyor artık. Bütün bu değişimin elbette artıları da var ancak şimdilik götürdüklerine bakarak tüm toplumu topyekûn götürmez diye dua edenler de yok değil.

Öğretmene yönelik saygısızlıklar son yıllarda artış gösterdi. 2017'de bir öğrenci velisi, çocuğunun notu yüzünden tartıştığı öğretmene fiziksel şiddet uyguladı. 2022'de ise bir öğrenci, kendisine düşük not veren öğretmene hakaretler yağdırarak sınıfta taşkınlık yaptı ve bu anın videosu sosyal medyada yayıldı. Bu örnekler, bazı öğrencilerin ve ailelerin öğretmeni "müşteri memnuniyeti" sunan bir hizmet görevlisi gibi görmeye başladığını gösteriyor. Oysa öğretmenler sadece bir bilgi aktarıcısı değil, aynı zamanda birer rehber, eğitimci ve rol modeldir. Öğretmene hakaret etmek, şiddet uygulamak ya da onun otoritesini sarsmak, aslında bilginin ve ahlakın kendisini aşağılamaktır. Yani kendi değerlerimizi aşağılar ve aşağılananın bize ait olduğunu da fark etmeyen kişiler haline geldik.

İşler acısı halimiz var, özrü kabahatinden beter bir halimiz var da denilebilir.

Bu karmaşada bizlere çok büyük bir görev düşüyor. Artık kuzu postuna bürünmüş kurtları ayırt etme vaktidir. Gerçek ilim sahibi insanlar, bu tür fitnelerin içinde olmaz; onlar ilmin vakarını ve haysiyetini korurlar. Bizler de üzerimize düşeni yapmalı, bu kutsal göreve zarar verecek her türlü söz ve davranıştan kaçınmalıyız.

Toplum içinde fitneye neden olacak tartışmalardan uzak durmalıyız. Hayatımızın her anında mesleğimizin ve taşıdığımız manevi değerlerin sorumluluğunu taşımalıyız. Biz öğretmenler de daha büyük çabaların, özenilesi hayal ve icraatları hayata geçirmenin derdini taşımalıyız. Her halimizle rol model olabilmeliyiz, en azından bu yolda karınca misali gayret etmeliyiz.



Unutmayın, bir öğretmen sadece bilgi veren değildir; o, verdiği bilgiyi yaşayan ve yaşatan biridir. Paranın nasıl kazanılması gerektiğini öğretmeden önce kalplerin nasıl kazanılması gerektiğini öğreten kişidir. Bilginin tohumlarını eken ve geleceğin olgun meyvelerini hazırlayıp topluma ikram eden kişidir.

Öğretmen, gizli cevherleri keşfeden ve topluma kazandıran minik hayalleri büyüten, tebessümleri çoğaltan biridir. Bir kartalın ilk kanat çırpışı, kalemle dünyayı değiştirenlerin ilham kaynağı ve gönüllerdeki aslandır öğretmen. Cömertçe yanan, yandıkça parlak gözler ve mutlu yüzler sunan kişi olursa öğretmen işte o zaman hürmet edilesi biri olacaktır. Önce öğretmen değişmeli, suya atılan ilk taş olmalı ve dalga dalga büyüyen saygının adresi olmalı öğretmen.

Bir öğretmene duyulan saygı, aslında geleceğe duyulan saygıdır. Bizler, karmaşık bilgileri basitleştiren, soyut kavramları somutlaştıran, öğrencileri daha önce karşılaşmadıkları fikir ve konularla tanıştıran kişileriz. Bilginin gücünü ellerine teslim ettiğimiz bu çocuklar, yarın bu ülkenin ekonomisini, kültürünü, sanatını ve bilimini şekillendirecekler.

Unutmayın, bir öğretmen, bir öğrencinin pes etmesine asla izin vermez. Ne zaman zorlayacağını, ne zaman yön göstereceğini, ne zaman da kendi başına yola çıkmasına izin vereceğini iyi bilir. Çünkü biliyoruz ki, bir öğrencinin başarısı, sadece onun değil, tüm toplumun başarısıdır. Ve bu başarıda en büyük pay, her daim, yorulmadan, usanmadan çalışan biz öğretmenlerin olacaktır. İşte bu yüzden, öğretmenlik kutsaldır ve öğretmen her zaman saygıyı hak eder.

Yukarıda yazılanları yaşayan öğretmenlerin de sayısı azalmış olabilir. Bunu da birlikte yaptık. Ben, sen, o, biz, siz onlar... Hepimiz.

İşte bu yüzden öğretmenlik maddi olanların içinde kayboldu. Çünkü öğretmen, tüm bu benzetmelerin ete kemiğe bürünmüş hali olamadı; sadece bir meslek ve para kazanılan bir iş gibi değerlendirildi. O, her bir bireyin içindeki ışığı keşfeden, ona cesaret veren, yolu aydınlatan ve en önemlisi de insanlık tohumlarını kalplere eken kişi olmaktan çok ötelere bir yerlere taşındı. Öğretmen, bir nesli inşa eden kişi pozisyonundan bakıcılığa, maddi hiyerarşinin alt basamaklarındaki işçilere dönüştü. Onun her bir dersi, her bir sözü, yarının daha parlak olmasını sağlayan birer tuğla olmaktan çıktı, çıkarıldı. Kavramların, değerlerin, gelenek ve göreneğin, bütün güzel şeylerin içi boşaltıldı.

Bütün bunları tekrar ayağa kaldırdığımız gün, paranın değil de ahlakın, değerlerin egemen olduğu gün; öğretmene duyulan saygı ve onun tahtında ilme, kitaba, eğitime, onun etrafında şekillenen tüm güzel değerlere duyulan saygı yine toplumda kendisine yer bulacaktır.

Umutumuzu kaybetmiş değiliz. Niyet ve hayalle başlayan nice küçük adımlar büyük kartopuna dönüşüp yeni yol açmıştır.

Topyekûn azalan saygıyı, toplumun her kesimine; çarşıdan, sokağa, minibüs yolcularından sanat camiasına, televizyon ekranlarından tüm sanal dünyaya ve oradan kararmış kalplere yeniden merhem olacak şekilde çalışıp çaba sarf ederek yaymalıyız. Yeni fidanları filizlendirme vakti çoktan gelip geçiyor.

Evet, başkasından bir adım atsın diye beklemek yerine sen, ben, o, biz, siz olarak adım atmalıyız.





OKULLARDA ÇANTASIZ EĞİTİM MÜMKÜN MÜ?

ALİ SEDAT ASLAN
EĞİTİM YÖNETİCİSİ

**Eğitim çandada değil,
zihinde başlar.**

**Çantasız gelecek, hafif
adımlarla eğitim.**

**Ağır sırtından, bilgiyi
aklından taşı.**

**Çantasız ama
öğrenmeye daha yakın**

Hafif çanta, güçlü zihin

Gelişen teknoloji ve değişen eğitim anlayışları, klasik eğitim metotlarını sorgulamayı ve yenilikçi yaklaşımlar geliştirmeyi zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda, başta temel eğitim olmak üzere eğitim kurumlarında "çantasız eğitim" kavramı, eğitim sistemimizin dinamiklerini değiştirme potansiyeline sahip bir model olarak ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin çantasız bir eğitim sürecine geçmesi, öğrenmenin yetkinliklerini yeniden şekillendirebilir. Bu yazıda, çantasız eğitimin mevcut eğitim anlayışıyla ilişkisi, bilimsel dayanakları ve çanta taşımanın temel eğitim çağındaki öğrencilerin fiziksel gelişimlerine yönelik olumsuz etkileri ele alınacaktır.

Çantasız Eğitim Nedir?

Çantasız eğitim, öğrencilerin ders materyallerini, kitaplarını ve okul gereçlerini okula getirmeden, dijital araçlar ve okul içinde sağlanan kaynaklarla eğitimlerini sürdürdükleri bir yaklaşımı ifade eder. Bu model, eğitim sürecine daha fazla esneklik ve yenilik katarken, öğrencilerin öğrenmeyi zenginleştirecek alternatifler sunmayı hedefler.

Bu yaklaşım yalnızca teknolojik dönüşümü değil, aynı zamanda öğrenme ortamının yeniden tasarlanmasını da beraberinde getirir. Özellikle ilkokul düzeyinde, çantasız eğitim modeli öğrencilerin derslere hazırlık süreçlerini kolaylaştırırken, öğrenmeyi daha etkileşimli ve motive edici hale getirmektedir (Kozma, 2003).



Çanta Taşımak ve Fiziksel Gelişim Üzerindeki

Olumsuz Etkileri

Temel eğitim çağındaki öğrencilere, genellikle yaşlarına ve fiziksel kapasitelerine oranla fazla ağırlıkta çantalar verilmesi, çeşitli fiziksel sorunlara neden olabilmektedir. Araştırmalar, öğrencilerin taşıdığı çanta ağırlığının çoğu zaman Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği vücut ağırlığının %10–15'i sınırını aştığını göstermektedir (Negrini & Carabalona, 2002). Çanta taşımanın öğrencilerin bedensel gelişimine olumsuz etkileri aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- **Bel ve Sırt Ağrıları:** Aşırı ağır çantalar, çocukların omurga yapısını olumsuz etkileyebilir. Uzun süreli bel ve sırt ağrıları, uygun postürün korunamamasıyla ortaya çıkmaktadır. Çantanın ağırlığı, omurga üzerinde fazla baskı oluşturmakta ve dolayısıyla öğrencinin fiziksel ve bedensel gelişimini olumsuz etkileyebilmektedir.
- **Kas İskelet Sistemi Problemleri:** Özellikle küçük yaşlarda, kas ve iskelet sistemi henüz gelişmekte olduğundan, ağır çantalar çocukların kaslarında zedelenmelere ve gelişim anormalliklerine yol açabilir. Düzensiz ve aşırı taşıma, çeşitli kas gruplarında dengesizlikler oluşturabilir.
- **Duruş Bozuklukları:** Ağırlığın asimetrik bir şekilde taşınması, duruş bozukluklarına neden olabilir. Çocuklar, çantalarını taşımakta zorlandıklarında sıklıkla asimetrik bir duruş sergilemekte ve bu da zamanla alışkanlık haline gelerek kalıcı sorunlara yol açmaktadır.
- **Ders Dışı Aktivitelerin Sınırlanması:** Aşırı ağır çantalar, çocukların okuldan sonra spor veya oyun gibi fiziksel aktivitelerine katılımlarını engelleyebilir. Fiziksel aktiviteden uzak kalmaları, sağlıklı büyüme ve gelişimlerine olumsuz etkide bulunabilir.
- **Mental Stres ve Yorgunluk:** Ağır çantalar yalnızca fiziksel sağlığı değil, aynı zamanda öğrencilerin mental sağlığını da etkileyebilir. Fiziksel yorgunluk ve belirsizlik, dikkat dağınıklığına ve motivasyon kaybına neden olabilir.

Mevcut Eğitim Anlayışları

Geleneksel eğitim sistemleri, genellikle kitap ve kâğıt kullanımına bağlıdır. Ancak, çantasız eğitim, şu anki eğitim anlayışları ile bazı önemli açılardan farklılık gösterir:

- **Teknolojik Entegrasyon:** Çantasız eğitim, teknolojinin eğitim süreçlerine entegre edilmesini sağlar. Bilgisayarlar, tabletler ve diğer dijital araçlar, öğrencilerin erişimini kolaylaştırırken, eğitim materyallerine ulaşımında daha çevik bir sistem oluşturur.
- **Etkileşimli Öğrenme:** Çantasız eğitim, etkileşimli öğrenme yöntemlerini teşvik eder. Bu durum, öğrencilerin daha aktif katılımlarını sağlayarak anlamlı öğrenme deneyimleri yaşamalarını destekler.
- **Yüksek Motivasyon:** Araştırmalar, teknolojiye dayalı öğrenmenin öğrenci motivasyonunu artırdığını göstermektedir. Çantasız eğitim, öğrenme sürecine daha fazla ilgi ve bağlılık kazandırabilir.

Bilimsel Dayanaklar

Çantasız eğitimi bilimsel olarak destekleyen birkaç anahtar argüman bulunmaktadır:

- **Kognitif Yük Teorisi:** John Sweller'ın geliştirdiği Cognitive Load Theory, öğrenme süreçlerinde öğrencilerin zihinsel kapasitelerinin etkin kullanımını vurgular (Sweller, 1988). Bu teori, öğrenme süreçlerinde bilişsel yükün yönetilmesini önermektedir. Çantasız eğitim, öğrencilerin dikkatlerini dağıtan fiziksel yükleri azaltarak zihinsel kaynaklarını daha etkin bir şekilde kullanmalarını sağlayabilir.
- **Yapılandırmacı Öğrenme:** Jean Piaget ve Lev Vygotsky gibi eğitim bilimciler, öğrenmenin sosyal etkileşim ve deneyim yoluyla gerçekleştiğini vurgulamaktadır. Çantasız eğitim, sosyal etkileşimi ve işbirlikçi öğrenmeyi teşvik ederek öğrenme süreçlerini derinleştirebilir.



- **Eğitim Teknolojileri Araştırmaları:** Eğitim teknolojisi alanındaki araştırmalar, dijital araçların öğrenci başarısını ve motivasyonunu artırabileceğini göstermektedir (Means et al., 2010). Örneğin, interaktif platformlar ve uygulamalar aracılığıyla öğrenme deneyimini zenginleştirmek mümkündür.

Uygulama Önerileri

Çantasız eğitim modelinin başarıyla uygulanması için bazı önerilerde bulunmak gerekir:

- **Dijital Altyapının Geliştirilmesi:** Okulların, öğrencilere erişim imkânı sunacak şekilde dijital altyapılarını güçlendirmesi gerekmektedir. Bu hem yazılım hem de donanım açısından yeterlilik sağlamalıdır.
- **Eğitimcilerin Eğitimi:** Öğretmenlerin, çantasız eğitim modeline uygun yöntemler ve teknolojik araçlar hakkında eğitim alması önemlidir. Eğitimcilerin bu modelde nasıl etkili olabileceklerini öğrenmeleri, sürecin başarısını artıracaktır.
- **Yardımcı Eğitim Materyalleri:** Öğrencilerin dijital materyallere erişimini kolaylaştıracak yardımcı eğitim materyallerinin geliştirilmesi, çantasız eğitimin başarısına katkı sağlayacaktır. Öğrencilerin bireysel öğrenme stillerine uygun kaynaklar sunmak, bu modeli daha etkili hale getirebilir.

Sonuç:

Çantasız eğitim, ilkokul düzeyinde eğitim sistemlerinin yenilikçi bir şekilde yeniden yapılandırılmasını sağlayabilir. Geleneksel eğitim anlayışlarından farklı olarak, bu model, teknolojinin entegre edilmesi ve öğrenme süreçlerinin daha esnek hale gelmesini teşvik eder. Öğrencilerin çantasız bir eğitim sürecinde, öğrenme hedeflerine ulaşmaları için hem bireysel hem de sosyal öğrenme fırsatları sunulmaktadır.

Çanta taşımanın fiziki gelişim üzerindeki olumsuz etkileri göz önüne alındığında, çantasız eğitim modeli; öğrencilerin sağlıklarını korumak, fiziksel gelişimlerini desteklemek ve öğrenme süreçlerini geliştirmek açısından önemli bir fırsat sunmaktadır. Eğitim sisteminde bu tür yeniliklerin benimsenmesi hem öğrencilerin fiziksel sağlığı hem de akademik başarıları için kritik bir adım olabilir. Bu dönüşüm, eğitim sistemlerinin geleceğini şekillendirme yolunda önemli bir katkı sağlayacaktır.





VATAN
ŞAHİN KARATAŞ
EĞİTİM YÖNETİCİSİ



Sen olmasan, solgundur gülüm, yaprağım
Sen olmasan, durgundur şanı bayrağım.
Sen olmasan, suskundur kutsal ezânım.
Ey vatan! Binlerce fedâ sana bu can,
Nice evlâdın olmuştur, sana kurban.

Sen olmasan, ısıtmaz güneş dünyayı
Sen olmasan, ısıtmaz yıldız semâyı,
Sen olmasan, bulamaz canım safâyı
Ey vatan! Binlerce fedâ sana bu can,
Nice evlâdın olmuştur, sana kurban.

Sen olmasan, mahzundur kederli yüzler.
Sen olmasan, gözyaşlı elemli gözler,
Sen olmasan, gönüller istiklâl özler.
Ey vatan! Binlerce fedâ sana bu can,
Nice evlâdın olmuştur, sana kurban

Bölünmez kutsal vatan, ölmez şehitler,
Baş verir, toprak vermez yiğit gâziler,
Bekçisidir bu vatanın, Mehmetçikler.
Ey vatan! Binlerce fedâ sana bu can,
Nice evlâdın olmuştur, sana kurban.





AÇLIĞIN ADI GAZZE, SESSİZLİĞİN ADI DÜNYA

HACER ELBEY
EĞİTİM YÖNETİCİSİ

Dünya büyük bir sahne; her şey yerli yerinde. Oyuncular rollerini biliyor: Bazıları gözyaşı döküyor, bazıları gözlerini kapatıyor. Bazıları bombaların altında susuyor, bazıları ise bu sessizliğe alkış tutuyor. Açlık mı dediniz? O zaten menüde, özellikle Filistin usulü... Yanında bir tutam çaresizlik, üstüne serpilmiş ilgisizlik.

Gazze'de çocuklar açlıktan kemik saymayı öğreniyor, dünyada ise çocuklar yemeğini bitirmeyince tablet cezası alıyor. Ne ironik değil mi? Biri yemek bulamadığı için ağlıyor, diğeri hamburgerde turşu var diye. Ama merak etmeyin, Batı'daki yardım kuruluşları bu konuyu çok ciddiye alıyor: "Like" butonuna basarak yardım etmeyi ihmal etmiyorlar. Beğenilerle doyuyor çocuklar (!). Uluslararası toplum ise tam bir tiyatro ustası. BM'den yapılan açıklama şöyle:

"Endişeliyiz." Ne kadar derin, ne kadar sarsıcı bir cümle! Sanki endişeyle doycak karınlar, sığınacak bedenler varmış gibi. Ama hakkını yemeyelim, bu endişe her çatışmadan sonra güncelleniyor. Her

yeni ölümle bir "kınama" daha geliyor. Ceset sayısı arttıkça tweet sayısı da artıyor. Denge mükemmel.

Sessizlik demiştik... Dünyanın sessizliği öyle bir sanat ki, Tokyo'daki zen bahçeleri bile bu kadar huzur veremez. Gazze'de sirenler çalarken Paris'te kahve fincanları doluyor. Londra'da insanlar metroya yetişmek için koşuyor, Tel Aviv'de plajlar dolup taşıyor. Gazze'de ise sadece mezarlıklar genişliyor. Dünya, vicdanını ıslatmadan uyuyabiliyor her gece. Bravo.

Yine de umut dolu bir çağdayız. Teknoloji gelişt; artık ölümler HD kalitede izleniyor. Bir drone, bir füze, bir çığlık... Ve sonra paylaş butonuna tıklanıyor. Vicdanlar 15 saniyelik videolarla tatmin oluyor. Ne de olsa ekran başında üzölmek de bir çeşit aktivizm, değil mi?

Sonuç mu? Gazze aç, dünya tok... Gazze uyanık, dünya uykuda... Gazze gerçek, dünya gösteri... Ama yine de herkes rolünden memnun. Perdeler kapanıyor, alkışlar sessizlikten ibaret.



ÖZGÜR
FİLİSTİN'İN
YANINDAYIZ



ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI BİRLİĞİ
D E R N E Ğ İ

4 ^{GELENEKSEL} EĞİTİM

KURUMLARIMIZIN BUGÜNÜ VE GELECEĞİ

SEMPOZYUMU

12-13-14 **Aralık** '25

ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI BİRLİĞİ
DERNEĞİ